

ו א וידבר יהוה אל-משה לאמר :
 ב צו את-אהרן ואת-בניו לאמר
 זאת תורת העלה הוא העלה על
 סוקדה על-המזבח כל-הלילה עד-
 הבקר ואש המזבח תוקד בו :
 ג ולבש הכהן מדו ומכנסי-בד
 ילבש על-בשרו והרים את-הדשן

א ומליל י עם משה
 למימר : ב פקד
 ית אהרן וית בנוהי
 למימר דא אורייתא
 דעלתא היא עלתא
 דמתוקדא על מדבחא
 כל ליליא עד צפרא
 ואשתא דמדבחא תהי
 יקדא ביה: ג וילבש כהנא
 לבושין דבין ומכנסין
 דבין ילבש על פסריה

אבן עזרא

רש"י

ב הוא העלה. נקראת כן בעבור שהוא עולה
 בלה על המזבח (א) [א] ובכאן רמו
 שלא יעלה עולה בלילה (ב) [ב], רק היא
 תהיה על סוקדה כל הלילה (ג) [ג], והיא
 סוקדה נוסף (ד) או סוקד וסוקדה הם שני
 שמות (ה) : ואש המזבח תוקד בו. ולא
 חוץ מסנו (ו) : ג מדו. חלוק (ז), וחכמים
 אמרו שהוא חלוק כנגד מרתו (ז) [ד] :
 על בשרו. כנוי לערוה ובן זב מבשרו
 (למטה טו ב) (ח) : אשר תאכל האש. הנשאר
 ואפילו פסולין שאם עלו לא ירדו (ד) :
 הנרבע (ה) (ה) וכיולא בהן שלא היה פסולין בקדש, שנפסלו קודם שבאו לעזרה :
 (ג) מדו בד. היא הכתומת (ו), ומה ת"ל מדו שחאה כמדתו (ז) : על בשרו.

(ב) צו את אהרן. אין לו אלא לשון זכור
 מיד ולדורות (א), אר"ס ביותר
 לריך הכתוב לזרז במקום שיש בו חסרון
 כ"ס (ב) : זאת תורת העולה (ג).
 הרי הענין הזה צא ללמד על הקטר
 חלבים ואיברים שיהא כשר כל הלילה (ג),
 וללמד על הפסולין איזה אס עלה ירד,
 ואיזה אס עלה לא ירד, שכל תורה לרבות
 הוא צא, לומר תורה אחת לכל העולים,
 למעט את הרובע ואת
 הנרבע (ה) (ה) וכיולא בהן שלא היה פסולין בקדש, שנפסלו קודם שבאו לעזרה :
 (ג) מדו בד. היא הכתומת (ו), ומה ת"ל מדו שחאה כמדתו (ז) : על בשרו.

קרני אור

יהל אור

[א] היא העולה, לשון ליקה ושריפה, וכמו בהעלותך
 את הנרות, והכוונת לומר הקרבן הזה הנקרא
 פולה פ"ש שכולו נשרף, יסיח על מוקדה על המזבח כל
 הלילה, ובנקר יוסר הדשן, וכן נראה דעת רש"י (ט"ל) :
 [ב] וח"ל למדו (חולין כב א, ונחיס נח א) דקרבנות
 רק ביום, מן ביום צותו (למטה ז לה) וכ"ה ספרא שס :
 [ג] וכ"ה (ספרא שס) שיהא נותנים מבוא השמש, והס
 מתעכלים על המזבח כל הלילה, וכ"ה בפס"ו, להביא
 איברים ופזרים שלא נתעכלו מצערב, היה מספק בהן
 כל הלילה כדי לשרפן, שנאמר על מוקדה על המזבח כל
 הלילה, וכן כתב הרלב"ג אעפ"י שהקרבנות הקרבנות לא
 חסיה בלילה, הנה עכול מה שהקריב ביום ישלם בלילה :
 [ד] שס מד ככול משמות נגד שמלה וכדומה, שמציין את הכגד המכוון למדת האדם לא ארוך ולא קצר מגופו

(א) ואין בה חלק לכהנים : (ב) והכתוב דבר כזה
 בעולה התדירה, והוא תמיד של בין הערבים
 והיא אחרונה לכל הקרבנות הקרבים ביום ההוא :
 (ג) והיא יכולה להיות נקטרת והולכת כל הלילה :
 (ד) ואיננו כינוי, זכנ מלינו כמוקד ניהרו (ח"ה) קב
 (ה) ל"ו ול"ג, כמו לזקה ולדק והס שני שמות :
 (ו) פ"י שלא תוקד האש הוץ מן המזבח אפילו מעט
 יולאת : (ז) והוי"ו נוסף כוי"ו כנו בעור (כמד' כד
 (ז) : (ז) וכ"ה (ספרא, יומא כג ב, פסחים סה ב)
 מדו בד כמדתו : (ח) ומבואר ועשה להם מכנסי כד

מנחת יהודה

מקורי רש"י

א) דשרש צו לא נמצא רק מבנין הכבד גשמע
 שהוא לשון זרוז, וסדלא כתיב תצוה לשון עתיד גשמע
 מיד, ויאמר לדורות פ"י שלא יהיה לו הפסק לעולם אבל
 יהיה נוהג לדורות : (ב) עיין ברשב"ן ובחזקוני מה שפ"י
 מאמר ר"ש, והג' בעל שם אפרים פ"י דפאי על מה שאמר
 בפ' ד' ושפט את בנדיו ולבש בגדים אחרים, ופ"י רש"י
 בהם תסיד, ולזה אמר ר"ש שיש בפ' זו דברים שיש לזרז ביותר, דהיינו במקום שיש בו חסרון כ"ס, שאם לא יבשם
 ויוציא בהם הדשן שמא יתלכלכו ולא יהיו ראויים לשמש ויהיה נפסד כ"ס של הקדש : (ג) כל הקרבנות האסורים
 בפ' ויקרא חזור וגומר כל דיניהם (רשב"ם) : (ד) פ"י שנפסדו בקדש לאחר שחיפתן, אבל אם נפסלו קודם
 שחיפה אף אם עלו ירדו : (ה) עפ"י עד אחד שמתר להדימם ואסור לגבוה : (ו) שהיה של בוק : (ז) שם "מד" נברל

(א) כפרא, קדושין כ"ט א' : (ב) ספרא פס"ו : (ג) מגילת
 כ"ח א' ועיין מנחות, ילקוט ת"פ כ"ו ב' : (ד) ספרא,
 זכמים כ"ז ב' : (ה) ספרא זכמים שס, ודף פ"ד א' נדב
 מ' ב' : (ו) ספרא, יומא כ"ג ב' פסחים ס"ה ב', זכמים
 א) כפרא, קדושין כ"ט א' : (ב) ספרא פס"ו : (ג) מגילת
 כ"ח א' ועיין מנחות, ילקוט ת"פ כ"ו ב' : (ד) ספרא,
 זכמים כ"ז ב' : (ה) ספרא זכמים שס, ודף פ"ד א' נדב
 מ' ב' : (ו) ספרא, יומא כ"ג ב' פסחים ס"ה ב', זכמים
 ב) ד' ושפט את בנדיו ולבש בגדים אחרים, ופ"י רש"י
 בהם תסיד, ולזה אמר ר"ש שיש בפ' זו דברים שיש לזרז ביותר, דהיינו במקום שיש בו חסרון כ"ס, שאם לא יבשם
 ויוציא בהם הדשן שמא יתלכלכו ולא יהיו ראויים לשמש ויהיה נפסד כ"ס של הקדש : (ג) כל הקרבנות האסורים
 בפ' ויקרא חזור וגומר כל דיניהם (רשב"ם) : (ד) פ"י שנפסדו בקדש לאחר שחיפתן, אבל אם נפסלו קודם
 שחיפה אף אם עלו ירדו : (ה) עפ"י עד אחד שמתר להדימם ואסור לגבוה : (ו) שהיה של בוק : (ז) שם "מד" נברל

אֲשֶׁר תֹּאכַל הָאִישׁ אֶת־הָעֹלָה עַל־
 הַמִּזְבֵּחַ וְשָׂמוּ אֶצֶל הַמִּזְבֵּחַ: וּפִשֵׁט
 אֶת־בְּגָדָיו וּלְבַשׁ בְּגָדִים אֲחֵרִים
 וְהוֹצִיָא אֶת־הַדֶּשֶׁן אֶל־מַחוּץ
 לַמַּחֲנֶה אֶל־מְקוֹם טָהוֹר: וְהָאִישׁ
 עַל־הַמִּזְבֵּחַ תוֹקֵד־בּוֹ לֹא תִכְבֶּה
 וּבַעַר עָלֶיהָ הַכֹּהֵן עֵצִים בַּבֶּקֶר

וַיִּפְרֹשׂ יָת קַטְמָא דִּי
 תִּיכּוּל אֲשֶׁתָּא יָת עֹלְתָא
 עַל מִדְבַּחָא וַיִּשְׁוִינֶיהָ
 בְּסִטְרֵי מִדְבַּחָא:
 וַיִּשְׁלַח יָת לְבוּשׁוֹתָי
 וַיִּלְבַּשׁ לְבוּשֵׁין אֲחֵרִין
 וַיִּפְקֵי יָת קַטְמָא לְמַפְרָא
 לְמִשְׁדֵּיתָא לְאַחַר דְּכִי:
 וְהָאִישׁ עַל מִדְבַּחָא
 תְּהִי יִקְדָא בֵּיהּ לְאַתְּפִי
 וַיִּבְעַר עָלֶיהָ בְּהַנָּא אֵעִין

אבן עזרא

רש"י

מאכילת האיש (ט) [ה]: אצל המזבח. מחוץ
 לפאת מזבח (י) [ז]: ה והאש על המזבח
 הוקד בו. פעם שנית להוסיף לא תכבה
 ביום (יא) [ז]: ושעם בבקר בבקר. בכל
 בקר ובקר (יב), ובתחלה יעלה העולה (יג)

שלא יהא דבר חולץ בינתיים (ז):
 והדים את הדשן. היה חומה מלא
 המחסה מן המאכלות הפנימיות (ט), ונתנן
 במזרחו של כבש (ח): הדשן אשר תאכל
 האיש את העולה. ועשתה דשן מאותו

דשן ירים תרומה (י): ושמו אצל המזבח. (על המזבח מלא איברים שעדיין לא
 נתאכלו מחזירן על המזבח לאחר שחמה גחלים אילך ואילך ונטל מן הפנימיות
 שנאמר את העולה על המזבח, בר"י ט): (ד) ופישט את בגדיו. אין זו חובה יא)
 אלא ד"א שלא ילכך בהולאת הדשן בגדים שהוא משמש בהן תמיד, בגדים שנשל
 בהן קדרה לרבו, אל ימוג בהן כוס לרבו יב) (י), לכך ולבש בגדים אחרים
 פחותין מהן יג) יא): והוציא את הדשן. הלכור בתפוח יד) יא*) כשהוא רבה, ואין
 מקום למערכה, מוליאו משם, ואין זה חובה בכל יום, אצל התרומה חובה בכל
 יום טו) יב): (ה) והאש על המזבח תוקד בו, ריבה כאן יקידות הרבה, על
 מוקדה, ואש המזבח תוקד בו, והאש על המזבח תוקד בו, אש תמיד תוקד על

קרני אור

יהל אור

כמ"ש וילבש קללס כמדו (ת"י קט יט) וכן (פ"א ח למ)
 וילבש שאלו את דוד מדיו, פי' ש"ל שבו מכוונים למדת
 גופו ושרשו מדד מענין עדה (סתוס"ט) ואור"ת לנשין
 דבון, ועיין ברמב"ן ובגל"ג מה שפיערו ע"ז: [ה] כאלו
 חמר אשר תדשן האש באכלס את העולה (שד"ל): [ו] והנס
 יכפי הפשט י"מ משמע שיהיה צריך להשליכו למזבח המזבח,
 ועיין סתוס"ט ויקרא סי' פ"ז, שפי' צטוב
 מ"ל בקבלתו למדו שיטליכטו למזרחו של כבש שהוא בדרום המזבח, ועיין סתוס"ט ויקרא סי' פ"ז, שפי' צטוב
 טעם ודעת אין למדו מ"ל זה מהכתוב: [ז] מ"ל לכהנים בקיום האש, ואם נחשלו וככתם האש עברו

לכסות בשר ערוה (שמות כה יב): (ט) וכן סי' רש"י:
 (י) כמ"ש (למעלה א טו) אצל המזבח קדמה:
 (יא) כה להוסיף שלא תכבה אף ביום: (יב) וכן סי'
 רז"ל שבכל בקר צריך שיפריך מערכה קודם עולת
 התמיד: (יג) שלא יהא קרבן קודם לתמיד של שחר:
 אולם מ"ל בקבלתו למדו שיטליכטו למזרחו של כבש שהוא בדרום המזבח, ועיין סתוס"ט ויקרא סי' פ"ז, שפי' צטוב
 טעם ודעת אין למדו מ"ל זה מהכתוב: [ז] מ"ל לכהנים בקיום האש, ואם נחשלו וככתם האש עברו

מנחת יהודה

מקורי רש"י

נבדל משמות בנדר, שפלה, וכרוםת שמציין הבנדר הסמוך
 למדת האדם לא ארוך ולא קצר בגופו, ושרשו סדד,
 מענין סדה: (ח) עיין ברמב"ן מה שהעיר ע"ז: (ט) ששם
 נשרפו לגמרי, ומ"ש מלא המזחה, לאו דוקא ובלבד שלא
 יפתות סקוסין ועיין רש"י יוסא כ"ד א, ד"ה ת"ש: (י) שם
 דשן לא בא בתנ"ך רק על דברים שמנים הנשרפים כמו
 בשר וחלב, והוא משמש עם פעל דשן המורה על השומן
 דבר והפוכו, ע"כ שריפת קדשים ונרות קדש קרוי דשן,
 כמדתו דשן של שריפת העולה ידים, ולא יקח מן הדשן הניצוץ שאין שם אלא דשן מן העצים וכ"ה (ירושלמי יוסא
 ס"ב ה"א) יכול דשן העצים וכי: (יא) עיין ברמב"ן מה שהעיר ע"ז: (יב) ואם כי אין המשל דומה לנטל, שהיה
 לו לומר בגדים שמוג בהם כוס לרבו אל יבשל בהם קדורה, עיין בס' הזכרון מה שכתב ע"ז: (יג) אבל גם הם
 ידעו קדש בראשיתם, ודקדקו: התורה שתחיה ע"י כהן ובבגדי כהן: (יד) צבור האמר שבאמצע המזבח נקרא
 תפוח, ע"ש שהיה עגול בתפוח: (טו) פי' תרומת הדשן כמ"ש פ' ג':

ל"ה א' ילקוט תפ"ג פס"ז: (ז) ספרא, יומא שס, ובמיס
 י"ט א סנהדרין מ"ט ב, פרכין ג' פס"ז: (ח) ספרא,
 יומא כ"ד א' תמיד כמ' ב' ילקוט תפ"ג פס"ז: (ט) ספרא,
 יומא פ"ה ב' ירושלמי יומא פ"ב כ"א פס"ז: (י) עיין יומא
 ק"ג ב' וש"י שם שנת קי"ד א' ילקוט תפ"ג ותפ"ד פס"ז:
 (יא) ספרא: יא*) תמיד כ"ס ב': (יב) יומא כ' א' פס"ז:
 כמדתו דשן של שריפת העולה ידים, ולא יקח מן הדשן הניצוץ שאין שם אלא דשן מן העצים וכ"ה (ירושלמי יוסא
 ס"ב ה"א) יכול דשן העצים וכי: (יא) עיין ברמב"ן מה שהעיר ע"ז: (יב) ואם כי אין המשל דומה לנטל, שהיה
 לו לומר בגדים שמוג בהם כוס לרבו אל יבשל בהם קדורה, עיין בס' הזכרון מה שכתב ע"ז: (יג) אבל גם הם
 ידעו קדש בראשיתם, ודקדקו: התורה שתחיה ע"י כהן ובבגדי כהן: (יד) צבור האמר שבאמצע המזבח נקרא
 תפוח, ע"ש שהיה עגול בתפוח: (טו) פי' תרומת הדשן כמ"ש פ' ג':

בַּבֶּקֶר וְעֶרֶךְ עָלֶיהָ הָעֹלָה וְהַקָּטִיף
 עָלֶיהָ חֲלָבֵי הַשְּׁלָמִים : אִישׁ תָּמִיד
 תֹּקֵד עַל־הַמִּזְבֵּחַ לֹא תִבָּה : ס
 וְזֹאת תֹּרַת הַמִּנְחָה הַקָּרֵב אֹתָהּ
 בְּנֵי־אֹהֶרֶן לְפָנַי יְהוָה אֶל־פְּנֵי
 הַמִּזְבֵּחַ : ח וְהָרִים מִמֶּנּוּ בְּקִמְצוֹ

בַּצֶּפֶר בַּצֶּפֶר וַיִּסְדֵּר עָלֶיהָ
 עֲלֵתָא וַיִּסִּיק עָלֶיהָ תְּרֵבִי
 נִכְסֵת קוֹדֵשׁ יֵשׁ : אִשְׁתָּא
 הַדִּירָא תְּהִי יִקְדָא עַל
 מִדְבַּחָא לָא תִטְפִּי : וְדָא
 אֹרִייתָא דְ סָנְחָתָא
 דִּיקְרִבּוֹן יְתֵהּ בְּנֵי אֹהֶרֶן
 קָדָם יִי קָדָם מִדְבַּחָא :
 ח וַיִּפְרִישׁ מִנִּיהּ בְּקוֹמְצִיָּה
 מִסוּלָתָא דְמִנְחָתָא

רש"י

אבן עזרא

המזבח, כולן נדרשו במס' יומא (יב*), שחלקו רבותינו במנין המערכות שהיו שם: וערך עליה העולה. עולת תמיד היא (תקדים טו) (יג) ומנין שלא יהא דבר קודם על המערכה לתמיד של שחר, ת"ל העולה עולה ראשונה (יג*) (בר"י): חלבי השלמים.

ואחר כן אימורי השלמים (יד) [ח]: ו אש תמיד הוקד. טעם זה הפסוק להוסיף תמיד (טו) [ט]: ז הקרב אותה. שם הפועל (טז) [י] וטעם הקרב יקריבו אותה בני אהרן, וטעמו אחד מבני אהרן, על כן והרים ממנו (יז), והוסיפה זאת הפרשה על

אם יציאו שם שלמים, ורבותינו למדו מכאן עליה (יד), על עולת הבקר השלם כל הקרבנות כולם, מכאן שלא יהא דבר מאוחר לתמיד של בין הערבים (יו) (יד*) : (ו) אש תמיד. אש שנאמר בה תמיד (טו) היא שמדליקין בה את הנרות שנאמר בה, להעלות נר תמיד (טז), אף היא מעל המזבח ההלון תוקד: לא תבבה. המכבה אש על המזבח עובר בשני לאוין (יח): (ז) וזאת תורת המנחה. תורה אחת לכולן להטעין שמן ולבונה האמורין בענין (ט) (טז*) , שיכול אין לי טעונות שמן ולבונה אלא מנחת ישראל שהיא נקמלת, מנחת כהנים שהיא כליל מנין ת"ל תורת (כ): הקרב אותה. היא הגשה בקרן דרומית מערבית (כא) (יז): לפני ה'. הוא מערב שהוא ללד אהל מועד (כג): אר פני המזבח. הוא הדרום שהוא פניו של מזבח, שהכבש נחון לאותו הרוח עג (יח): (ח) (והרים ממנו. מהמחזור שיהא עשרון שלם צבת אחת

יהל אור

קרני אור

(יד) וכפי' רש"י ז"ל אם יציאו שם שלמים: (טו) בפסוק הזה הוסיף מלת תמיד שפי' תמיד החלטי ציוס וכלילה בלי הפסק: (טז) מקור מבנין הפעיל: (יז) לשון יחיד:

בלאו, ונדע לח"ל בכל אדם המכבה שזכר בל"ת (מרמב"ן): [ח] וכ"ס בדח"ל (פסחים נח ב. יומא לד א, זבחים קג ב) העולה עולה ראשונה, פי' שלא יהא דבר קודם לתמיד של שחר, וכן פי' רש"י ז"ל, עולת תמיד היא תקדים: [ט] יראה שפיקר פרשה זו להזהיר שלא תכבה אש המזבח לעולם לא בשעת הקרבה ולא חוץ לזמנה ומתחיל מעולת הערב כמנכגו בכל מקום להחמיל מדת סיוס מערב, ואמר זאת תורת העולה, כאלו אמר הלל זאת תורת העולה, אלו עולה היא העולה שעל עוקדה של המזבח כל הלילה, וכל זמן זה ואש המזבח תוקד בו במזבח, ובבקר ירים את הדשן מעל המזבח, ובכל זאת לא יסלק האש מן המזבח או יכבה, אלא יסלקנה ללדדין עד שהורס הדשן. וזהו ששנה ואמר והאש על המזבח תוקד בו לא תכבה אף בשעת הרמת הדשן, אש"כ וערך עצים על אותה אש, וערך עליה עולת הבקר, ואם יציאו שם שלמים קטיר חלביהן על האש, גם אם לא יציאו אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה עד שעת הקרבת עולת הערב, ושחר חלילה, וזהו כפ"ל ג' פעמים אש המזבח תוקד (ל"ט): [י] פי' הקרב יקריבו אותה בני אהרן שיש הקרב

מקורי רש"י

מנחת יהודה

יב*) דף מ"ה א' : יג) ספרא, פסחים נ"ח ב' מנחות מ"ט א', רש"י למעלה ג' ה' : יג*) פסחים נ"ח א' ילקוט תפ"ב ותפ"ד פס"ז : יד) ספרא, יומא ל"ג א' פסחים כ"ט ב' : יד*) פסחים, נ"ח ב' : טז) יומא מ"ב ב' : טז) שמות כ"ז ב' : טז*) ספרא ילקוט תפ"ד פס"ז : יז) ספרא, זבחים פ"ג ב' מנחות יט ב', סוטה י"ד ב' פס"ז : יח) זבחים

טז) יתרץ מה שכתוב העולה בה"א תיריעה שר"ל הירועה שכתבה מיירי בוז הפרשה: יז) אלא ישלים כל הקרבנות קידם עולת הערב: יח) דכתיב שני פעמים לא תכבה: יט) חוץ מכהנת חושא ומסנחת סוטה: כ) תורה אהת ככל הכהנות שיהיו סעונת שכן ולבונה: כט) יבספרא, וכן ברא"ם, הגי', מערבית דרוםית: צ) כי המערב הוא לפני ד' (כג) וזהו מערבית דרוםית:

מִסֵּלֶת הַמִּנְחָה וּמִשְׁמֹנֶה וְאֵת כָּל־
הַלֶּבֶנָה אֲשֶׁר עַל־הַמִּנְחָה וְהַקֵּטִיר
הַמִּזְבֵּחַ רִיחַ נִיחַח אֲזַכְּרֶתְךָ לַיהוָה:
וְהַנּוֹתָר מִמֶּנָּה יֹאכְלוּ אֹהֲרֹן וּבָנָיו
מִצֹּת תֹּאכַל בְּמָקוֹם קֹדֶשׁ בַּחֲצֵר
אֶהְיֶה מוֹעֵד יֹאכְלוּהָ: לֹא תֹאפֶה
חֶמֶץ חֶלֶקֶם נָתַתִּי אֵתְּךָ מֵאִשֵּׁי
קֹדֶשׁ קֹדְשִׁים הוּא כַחֲטָאת
וּכְאִשֵּׁם: יֹא כָּל־זֶכֶר בְּבָנֵי אֹהֲרֹן
יֹאכְלוּהָ חֶקֶעוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם מֵאִשֵּׁי
יְהוָה כָּל אֲשֶׁר יִגַּע בָּהֶם יִקְדָּשׁ: פ

ד מ ש ת ה ו ת פ ל
ד ב ו נ ת א ד י ע ל מ נ ח ת א
ו י ס ק ל מ ד ב ה א
ל א ת ק פ ל א ב ר ע ו א
א ד פ ר ת א ק ד ס י י
ט ו ד א ש ת א ר מ נ ה י י כ ל ו נ
א א ה ר ו נ ו כ נ ו ה י פ ט י ר
ת ת א כ ל פ א ת ר ק ד י ש
ב ד ר ת ס ש פ נ ז מ נ א
י י כ ל נ ה י ל א ת ת א פ י
ח ט י ע ח ו ז ק ה ו נ י ה ב י ת
י ת ה מ ק ו ר פ נ י ק ו ד ש
ק ו ד ש י נ ה י א פ ח ט א ת א
ז כ א ש מ א י א פ ל ד כ ו ר א
ב ב נ י א א ה ר ו נ י י כ ל נ ה ק נ י י מ
ע ל מ ל ד ר י כ ו נ מ ק ו ר פ נ י א
ד ו י פ ל ד י י ק ר ב ב ה ו נ

רש"י

בשעת קמילה (כד) (יש): בקמצו. שלא יעשה מדה לקומץ (כה) (ב): מסלת המנחה ומשמנה. מכאן שקומץ ממקום שנתרבה שמנה (כא): המנחה. שלא תהא מעורבת באחרת (כו): ואת כל הלבונה אשר על

אבן עזרא
הכתובה בפ' ויקרא (יה): מן מצות האבל במקום קדש. והנה שתיים מצות (יע), וכל זכר שלישית (כ) [יא]: י וטעם לא תאפה חמץ. הוא העקר במצות פסח (כא): כחטאת וכאשם. בן המנחה (כג): יא כל אשר

המנחה והקטיר. שמלקט את לבונה לאחר קמילה ומקטירו (כב), ולפי שלא פי' כן אלא באחת מן המנחות בויקרא (כג), הולך לשנות פרשה זו לכלול כל המנחות כמשפטן: (ט) במקום קדוש. ואיזה בחלר אהל מועד (כו) (י) לא תאפה חמץ חלקם אף השירים חסורים בחמץ (כה): כחטאת וכאשם. מנחת חוטא הרי היא כחטאת, לפיכך קמלה שלא לשמה פסולה, מנחת נדבה הרי היא כאשם, לפיכך קמלה שלא לשמה כשרה (כו): (יא) כל זכר. אפילו בעל מוס, למה נאמר, אם לאכילה הרי כבר אמור לחם אלהיו מקדשי הקדשים וגו' (כו) אלא לרבות בעלי מומין למחלוקת (כט) (כח):

יהל אור

(יח) זכאן משלים מה שלא נאמר שם: (יע) מלוח א' מלוח תאכל, מלוח ב' שחא נאכלת בחלר אהל מועד: (כ) פי' שיאכל אותה כל זכר בבני אהרן: (כא) האפיה היא בעיקר יותר מהלישה, ומוסב על

קרני אור
לשון למי שהדבור חלני (פס"ו): [יא] וכן פי' הרמב"ן, והוסיף עוד מלוח רביעיית שיקדש כל אשר יגע בכז, פי' קדשים קלים או סולין יקדשו להיות כמוה, וכן פי' רש"י כלל המנחה בין הקומץ בין השירים: (כג) פי' כחטאת

מקורי רש"י

ס"ג ב': (יח) ספרא מנחות כ"ד ב' ילקוט תפ"ד פס"ו: (כ) ספרא, יומא מ"ו א': (כא) סוטה י"ד ב': (כב) ספרא סוטה י"ד ב' פס"ו: (כג) לעיל ב' ב': (כד) ספרא, זכמים כ"ו א': (כה) מנחות כ"ה א': (כו) ספרא וסוף דעת ר"ש, זכמים י"ח א' מנחות ב' ב': (כז) למטה כ"ח כ"ז: (כח) ספרא, זכמים ק"ב א':

מנחת יהודה
כד) שלא יביא עשרון אחד בשני כלים: (ככ) אלא הגדול לפי גדלו והקטן לפי קטנו: (כו) ובספרא, מסלת המנחה ולא מסלת חברתה, ובשמנה ולא משמן חברתה: (כז) דבשמע שיאכל בשתי מקומות בקדש ובחצר אהל מועד, לכן פי' ואיזהו? א"כ חד מקום הוא: (כח) מסמיכת חמץ לחלקם דרשו כן, כלומר שאף חלק הכתנים לא תאפה חמץ, וכן תיוב"ע: (כט) שנוטלים מהמנחה כתמימים: ואינו

ד' ת' ב' א תחזיתיה
 מבנוהי יעבד יתה קיים
 עלם קדם ייגמיר תתסק:
 טו וקר מנחתא דבהנא
 גמיר תהי לא תתאכל:
 יז ומליל יי עם משה
 למימר: יח מליל עם אהרן
 ועם בנוהי למימר דא
 אורייתא דחטאתא
 באתר די תתנבם עלתא
 תתנבם חטאתא קדם יי

המשיח תחתיו מבניו יעשה אתה
 תקיעולם ליהוה כליד תקטר:
 טו וכל מנתת כהן כליד תהיה לא
 תאכל: פ יי וידבר יהוה אל משה
 לאמר: יח דבר אל אהרן ואל בניו
 לאמר זאת תורת החטאת במקום
 אשר תשחט העלה תשחט
 החטאת לפני יהוה קדש קדשים

רשי

אבן עזרא

כופלה לשנים, וחוזר וכופלה לדי שתי וערב
 ואינו מזדיל לו (זה), וכן מקטיר לאשים,
 בר"י: (טו) המשיח תחתיו מבניו.
 המשיח מבניו תחתיו (לה): כליל תקטר.
 אין נקמלת להיות סירה נאכלין, אלא כולה
 כליל (ט), וכן כל מנחת כהן של נדבה
 כליל תהיה (מ) (טז) כליל. כולה סוה

מי לאהרן (ל) וכן תי"ו תקריב (לא), ועל
 דעתי כי בן הוא תי"ו תפיני. (לכ), ושעמו
 תקון, ואין ריע לו (לג), והקדמונים אמרו
 שהיא שתי מלות תאפה נא (לד), ויאמר ר'
 יונה המדקדק שהוא על משקל דוכוסת (לד*),
 וזה המשקל מעקל: טו כליל. כמו כלה,
 כליל תהיה לשם (לה): טז לא תאכל. ככל
 המנחות, כי איך יאכל הכהן מנחתו או
 חטאתו (לה*) [טו], מקום שחיטת כל חטאת
 כי הוא כאחד הקדשים (לו) [יו]:

צמונה (לו) [טז]: יח קדש קדשים.
 יהל איר

קרני אור

צמחירות, והבא"י יפרש מלה מוסרסת מרצבת מזכרת
 פ"ד זכורים מיד מתבטלים: (ל) מלת תביאנה הוא
 פועל ופעול והתי"ו משמשת לזכר נמצא והוא אהרן
 פועל ההבאה, ודגש הנו"ן הוא הכינוי היינו הפועל
 והיא המנחה, ופי' כאלו כתיב תביא אותה המנחה
 שהיא ל"ג: (לא) והתי"ו הוא משמש נכח לזכר:
 (לב) ויהיה התי"ו לנכח מבנין הפעיל, והיה ראוי
 הופינה, שהנפרד תופין אותה, על משקל תוליד:
 (לג) לא נמצא רק פ"ח במקרא ובל"ר וסמיכות:
 (לד) כ"ה (ספרא) חסוני תאפה נא, ופי' שלא יאפה כל לרכו, רק אפיה מועטת, ודעת ר' יהודה שם,
 תאפה נאה, פי' שיהיה איכות וכמות האפיה טוב ויפה וגדול ודעת ר' יוסי שם תאפה רבה, שפי' אפיות
 הרבה, וכן פי' רש"י אפיות אפיות הרבה, ולדעת כולם שרשו אפה והאלף חסרה, וכן פי' הרשב"ס לשון
 אפיה והאל"ף חסירה ויוצ"פ תרגם, מרסקא מנחת רפוקין, ולדעתו שרשו פחת: (לד*) כ"ה בס' השרשים
 שלו שרש חסן, כי משקלו פועיל על משקל דוכיפת, והתי"ו בו על הסברה הזאת במקום הפ"ח והוי"ו
 נוספת והו מה שמחייב בו העיון מדרך דקדוק הדברים, ואין לנו ראיה על ענין המלה מן המקרא
 וכ"ה בס' הרקמה לד 63: (לה) והאוכל ממנה עובר על ל"ח (ספרא): (לה*) וכמו ששורפין חטאתו כן
 שורפין מנחתו עיין למעלה ד כג: (לו) וכ"ה (ספרא) עה"פ לפני ה' (פ' יח) לרבות כל חטאת שלא תהא
 שחיפתן אלא בנפון: (לו) פי' מדלא כתיב קדש הקדשים עיין פי' הח' ז"ל (ברא' ט כה) ובבאורי שם:

[טו] והמורה צ"פ מ"ו מהס' הג' כתב, כי טעם שריפת
 מנחת כהן מפני שכל כהן יש לו להקריב קרבנו בעצמו,
 ויהיה ח"כ מביא מנחה ואוכל אותה הוא בעצמו וכאלו
 לא עשה דבר: [טז] וזה לפי שלא יכלס המוטע במעשה
 ולא ידעו בני אדם אס הטע בהקדוה או במעשה, שאם
 ישטט החטאת במקום זולת העולם ידעו כל הרואים שחטט
 במעשה, והמורה מסה על כבודן של בני אדם חף על
 המועטים (הג' ר"י קרא): [יז] והנה סוכיר מחלה פי'
 עולה ואמריה פרשת טעמת, ואמריה פרשת אשם וקראם

מקורי רשי

מנחת יהודה

מנחות פ"ט ב' : (לה) ספרא פס"ז (לו) סוטה כ"ג ח'
 ילקוט
 קכ"ד: (לה) יתרו דמשמע בחי אביו הוא כה"ג תחתיו לכן בסרס הכתוב, כלומר המשיח מבניו לאהר מותו
 תחתיו: (לט) כל חשירית (מ) ועשירית חאיפה של כהן על חטא אינו כליל, אלא הקוסץ קרב לבדו, והשירים
 לבדם

הוא : יש הבהן המחטא אתה
 יאכלנה במקום קדש תאכל
 בחצר אהל מועד : כל אשר יגע
 בבשרה יקדש ואשר יזה מדמה
 על הבגד אשר יזה עליה תכבם

קודש קודשין היא :
 יש פהנא דמכפר בדמה
 ייבלינה פאתר קדיש
 תתאכיר בדחת משפן
 זמנא : כל די יקרב
 בבשרה יתקדש ודי ידי
 מדמה על לבושא די ידי
 עלה תחור פאתר קדיש :

אבן עזרא

רש"י

יש הבהן המחטא . טעמו הזורק דם (לח) , כאלו אמר המסיר חטא החוטא (לט) , ורבים הספרשים אמרו , כי טעם המחטא רוחץ או מטהר , וכן תחטאנו באזוב ואטהר (תה' , נא , ט) (מ) : כל אשר יגע . בבשר החטאת (מא) יהיה קדש לשם והכחן יאכלנו (מכ) לכן (מג) חלק הזורק בחלק כל אחיו (מד) : יזה . אמר ר' משה הבהן שהוא כמו ימה (איוב, טו כט) מבנין קל (מה) [יח] , ובפתחות היו"ד מהכבד (מו) והאות הסובלע צון (מז) וכן ויז מדמה על הקיר (פ"ב ט לג) בחירק (מח) עם ויז בפתח (מט) , רק במלת נטה מראה אל הקיר בחירק , עם ויז הוא בצירי בבנין הקל וכן מצאנו ויז נצחם (ישעיה סג ג) מבנין הקל (כ) ויפה דקדק (לא) , ובעבור שהחטאת קדש צוה השם לכבם המקום שנפל מדמה על הבגד : במקום קדש . הוא חצר אהל מועד (נא*) כי יש הפרש בין קדוש וטהור (נב) [יט] : אשר יזה עליה . ויחסר מקום או (נג) , והטעם או

לגבוה (מא) : (יע) המחטא אותה . העוזב עבודותיה שהיא נעשית חטאת על ידו (מב) : המחטא אותה יאכלנה . הראוי לעבודה (מג) (לז) , ילא עומא בשעת זריקת דמים שאינו חולק בצער , וא"ל לומר שאוסר שאר כהנים באכילתה חוץ מן הזורק דמה , שהרי נאמר למטה כל זכר . ככהנים יאכל אותה (מד) (לח) : (כ) כל אשר יגע בבשרה . כל דבר אוכל אשר יגע ויבלע . ממנה (ח*) : יקדש . להיות כמוה , אם פסולה תפסל מה , ואם היא כשרה תאכל כחומר שבה (מו) (לט) : ואשר יזה מדמה על הבגד . ואם הוזה מדמה על הבגד , אותו מקום דם הבגד אשר יזה עליה . ויחסר מקום או (נג) , והטעם או

קרני אור

יהל אור

קדש קדשים : [יח] יזה בנין הקל משרש נוה שענינו קפילה , אם יקפוץ מומה על הבגד , ובהפעול ענינו זרק המשקה באופן שיקפוץ ממקום למקום (עד"ל) : [יט] וע"ז כתב המחבר לנתח"ש שיפה דבר , שיש הפרש בין קדש וטמא , (מ) וגם שם תיוב"ע מלשון זריקה , תדי עלי היך כהנא יאכלנו , ולא דוקא הזורק : מקום שיזכיר מלת לכן : (מד) כש"כ (למטה פ' כב) כל זכר ככהנים יאכלנה : (מה) ושרשו נטה , כן יזה שרשו נוה : (מו) כמו ויז על אהרן (למטה ח ל) הוא מהכבד פועל יולא : (מז) הנו"ן נבלע בדגש של מלת ויז : (מח) מבנין הקל" : (מט) שהוא מבנין הכבד : (נ) המלות "מראה אל הקיר בחירק עם ויז" פ"ס הוא ונד"ק , וכבא"י הגי' "רק במלת נטה הוא בצירי בבנין הקל , וכן מצאנו ויז נצחם מבנין הקל" : (נא) וע"ז כתב המחבר , וכן נראה לי ששז על המזה , ופי' הכתוב לדעתי לפי שאין לריך כבוס רק דם שראוי להזאה ולא דם שנתז מנואר הכהמה קודם שנתקבל בכלי , ולא דם הנשאר אחר ההזאה אלא מדם שביד הכהן המזה אשר יזה שלא ככוונה מדמה על הבגד" : (נא*) לפי שהדס דם קדשי הטאת הנאכלת לפניו מן הקלעים , ואם יזה מדמה על הבגד ויולא חוץ לקלעים נפסל ביוולא : (נב) כי קדוש הפוכו חול וטהור הפוכו עמא , ולזה מה שאמר כאן במקום קדוש ולא חול : (נג) פי' ויחסר מקום ההזייה שלא זכר אלא עליה ,

יהל אור (לח) וכן ויהטא את המזבח (למטה ח עו) וכן ת"א כהנא דמכפר בדמא : (לט) המסיר החטא מהחוטא , שזה גדר כמה שרשים שממשים הדבר והפוכו כמו ובכל תבואתי תשרש (איוב לא יב) שפי' לעקור השרש : דמדי באזוכא" : (מא) ויבלע ממנה : (מב) פי' כל כהן (מג) מלת לכן כמו באמת , וכן דעת הח' ז"ל בכל שרשו נוה : (מו) כמו ויז על אהרן (למטה ח ל) הוא מהכבד פועל יולא : (מז) הנו"ן נבלע בדגש של מלת ויז : (מח) מבנין הקל" : (מט) שהוא מבנין הכבד : (נ) המלות "מראה אל הקיר בחירק עם ויז" פ"ס הוא ונד"ק , וכבא"י הגי' "רק במלת נטה הוא בצירי בבנין הקל , וכן מצאנו ויז נצחם מבנין הקל" : (נא) וע"ז כתב המחבר , וכן נראה לי ששז על המזה , ופי' הכתוב לדעתי לפי שאין לריך כבוס רק דם שראוי להזאה ולא דם שנתז מנואר הכהמה קודם שנתקבל בכלי , ולא דם הנשאר אחר ההזאה אלא מדם שביד הכהן המזה אשר יזה שלא ככוונה מדמה על הבגד" : (נא*) לפי שהדס דם קדשי הטאת הנאכלת לפניו מן הקלעים , ואם יזה מדמה על הבגד ויולא חוץ לקלעים נפסל ביוולא : (נב) כי קדוש הפוכו חול וטהור הפוכו עמא , ולזה מה שאמר כאן במקום קדוש ולא חול : (נג) פי' ויחסר מקום ההזייה שלא זכר אלא עליה ,

מנחת יהודה

מקורי רש"י

לבדם , ומנחת כהנת הנשואה לישראל נאכלת : (מא) פי' שתחיה כולה נשרפת , כי מלת כליל טורה על הכללות , ר"ל שנעשה פעל הכליון בכל הדבר : (מב) ופסיר חטא האדם בה , וזהו הזורק את הדם , כמו ויקח משה את הדם וגו' ויחסר את המזבח (למטה ח' פ"ו) : (מג) הראוי להיות מחטא : (מד) עיין ספרא שמרבה אף בעלי מוטין : (מה) אם פסולת היא החטאת , כגון פיגול או פיסול אחר יפסל הגזע בת : (מז) כהגבר החטאת שנבלע בת , טעמו אם נגע בשר שלמים שנשחט מאתמול בחטאת שגשחטה היום , נאכל אותו בשר החטאת בו בעם בלבד , כדון שלמים הנאכלין לשני ימים ולילה אחד , אבל לא כליל כבשר החטאת שהחטאת נאכלת ליום ולילה , וזה לפי שהחומר עכשיו בבשר שלמים , נאכלת כדון בשר שלמים ואם החומר בבשר החטאת , כגון שגשחטו היום החטאת , והשלמים

זלקוט מפ"ס : (לז) ספרת , ובמים ז"ט ח' ילקוט שם פס"ז : (לח) פ' כב : (לח*) ובמים ז"ו : (לט) ספרת , ובמים ז"ו : (מ) הראוי להיות מחטא : (מג) הראוי להיות מחטא : (מד) עיין ספרא שמרבה אף בעלי מוטין : (מה) אם פסולת היא החטאת , כגון פיגול או פיסול אחר יפסל הגזע בת : (מז) כהגבר החטאת שנבלע בת , טעמו אם נגע בשר שלמים שנשחט מאתמול בחטאת שגשחטה היום , נאכל אותו בשר החטאת בו בעם בלבד , כדון שלמים הנאכלין לשני ימים ולילה אחד , אבל לא כליל כבשר החטאת שהחטאת נאכלת ליום ולילה , וזה לפי שהחומר עכשיו בבשר שלמים , נאכלת כדון בשר שלמים ואם החומר בבשר החטאת , כגון שגשחטו היום החטאת , והשלמים

**בַּמָּקוֹם קָדֵשׁ: כֹּא וְכָל־חֲרֵשׁ אֲשֶׁר
תִּבְשַׁלְּבוּ יִשְׁבֵּר וְאִם־בְּכָלִי נִחַשְׁתָּ
בְּשִׁלָּה וּמֵרֶק וְשִׁטָּף בַּמַּיִם: כִּב כָּל־
זָכָר בַּבְּהֵמִים יֹאכַל אֶתְּהָ קָדֵשׁ
קָדָשִׁים הוּא: כִּג וְכָל־חַטָּאת אֲשֶׁר**

כא ומן דחמף די תתבשל
ביה יתבר ואם במנא
דנחשא תתבשל ויתמרק
וישטטף במיא: כב כל
דכורא בבהמיה יכור
יתה קודש קודשין היא:
כג וכל חטאתא די יתער
מדמה ל משפן זמנא

אבן עזרא

רש"י

אם יזה אחר עליה שהוא הבשר יכבם תבשר
הכהן (נד) ואחר כך יאכלנו או פירושו המקום
אשר יזה מהדם תכבם (נה), ויהיה בנד לשון
נקבה וזכר (נו) וכמוהו אשר תשיג ידו (למטה
יד לא) (נז), ותי"ו תכבם לכהן (נח):
כא הבשל בו גם בשלה ומרק ושטף.
סבנין שלא נקרא שם פועלו (נט), ובא ומרק
בחולם בעבור הרי"ש שלא תדגש, כי אם
בסקומות פועטים (ס) במשקל לא זורק עליו
(בסד' יט יג) (סא) סגורת מרקו הרמחים
(ירמ' מו ד) (סב) [ב] כי המ"ם שרש:
כב וטעם קדש קדשים הוא. עם כל
זכר (סג) שאין ראוי לאכול החטאת שהקריבו
האימורים מפנה והוא לכפר כי אם התמימים,
והזכר תמים מהנקבה (סג') ואפילו קטן יקרא
כאשר העתיקו אבותינו [כא]: כג וכל חטאת

אשר יזה עליה תכבם צהוך העזרה (ז) (ס):
אשר יזה. יהא נזה כמו ולא יטה לארץ
מגלס מא) יהא נטוי מז*) (כא) ישבר.
לפי שהבליעה שנבעלת זו נעשה נותר סב),
והוא הדין לכל הקדשים (מח): ומרק. לשון
תמרוקי הנשים (מג) אשקוריר בלעז (מט):
ומרק ושטף. לפלוט את בליעתו, אבל
כלי חרס למדך הכתוב כאן שאינו יולא מידי
דפיו לעולם (נ) (נד): כל זכר
בבהנים יאכל אותה. הא למדת שהחטא
אותה האמור למעלה נא) לא להוליא שאר
הכהנים אלא להוליא את שאינו ראוי לחטוי:
(כג) וכל חטאת. שאם הכנים מדם חטאת
זכר, והזכר שהוא בן שלש עשרה שנה (סד)

קרני אור

יהל אור

אבל הטעם שאמר שלום השם כן בעבור שהחטאת קדש
אינו מסטיק שגם העולה והאשם ק"ק ואין דין זה נוהג ככן
אלא הומרא הוא שהחמירה התורה בחטאת לבדה, וכן
אמר רמב"ם ז"ל (סמ"ה פ"ח ת): [ב] עיין רד"ק שרש
מרק ובהמחור לנתה"ש מה שהעיר ע"ז: [כא] כ"ס (ספרי

או יהסר מלת או, ופי' הכתוב ואשר יזה מדמה על
הבגד, או אם אדם אחר יזה על בשר ההטאת ותיבת
עליה על הבשר זהיא ל"ג: (נד) ויהיה פי' תכבם
תכבם אתה הכהן את הבשר והתי"ו תי"ו הנוכח:

על הבגד מקום אשר יזה עליה תכבם: (נו) כי בנד הוא ל"ז והיל"ל אשר יזה עליו אלא בנד משמש לשון ז"ג: (נז) שמלת
יד לשון ז"ג כמו בנד: (נח) עיין אות נ"ד: (נט) פי' שלא נזכר שם פועלו: (ס) ונמלא ו' פעמים שהרי"ש נדגשת
עס"י הנוסורה: (סא) כי משפטו זרק דגש ברי"ש עי"ן הפעל, ולפי שהרי"ש לא נדגש רק במקומות מועטים נא
הולם בפ"א הפעל זרק וכן ומרק: (סב) שכן על ההלכות והליטוש, ונא כאן על המריקה והשטיפה: (סג) יבאר מה
שנה עוד לאמר קדש קדשים הלא כבר אמר (פ' יח): (סג') פי' הזכר הוא תמים ומוכח יותר מהנקבה: (סד) ונכח"י

(נה) ויחסר הכתוב מלת מקום ופי' ואשר יזה מדמה
על הבגד מקום אשר יזה עליה תכבם: (נו) כי בנד הוא ל"ז והיל"ל אשר יזה עליו אלא בנד משמש לשון ז"ג: (נז) שמלת
יד לשון ז"ג כמו בנד: (נח) עיין אות נ"ד: (נט) פי' שלא נזכר שם פועלו: (ס) ונמלא ו' פעמים שהרי"ש נדגשת
עס"י הנוסורה: (סא) כי משפטו זרק דגש ברי"ש עי"ן הפעל, ולפי שהרי"ש לא נדגש רק במקומות מועטים נא
הולם בפ"א הפעל זרק וכן ומרק: (סב) שכן על ההלכות והליטוש, ונא כאן על המריקה והשטיפה: (סג) יבאר מה
שנה עוד לאמר קדש קדשים הלא כבר אמר (פ' יח): (סג') פי' הזכר הוא תמים ומוכח יותר מהנקבה: (סד) ונכח"י

מנחת יהודה

מקורי רש"י

וגנע בשר השלמים בחטאת נאכל כדין חטאת, היים
והלילה בלבד, אבל לא למחר כשאר בשר שלמים: (פז) וכן
או"ל (ובחים שם) לא אמרתי לך אלא מקום דם בלבד,
ו"ל חבנת המקרא, וכבר העיר הרב בעל יוסף דעת כי
ישנו בכאן ג' גירסות משונות בפי' רש"י ז"ל, האחת
מקום הדם הבגד אשר יזה עליה תכבם והשנית היא ברש"י
קלף דפוס ישן (והיא גם היא ברש"י קלף כ"י אשר לי) ואם הוזה מרמה על הבגד אותו הבגד מקום הדם אשר יזה עליו
הכבם וכו' והשלישית היא בס"א, אותה מקום הדם שבבגד תכבם וכו', וכן היתה גי' הרא"ם ז"ל ואין הבדל ביניהם
בעיקר הענין, כ"א בחיקון המליצה לבדו, ופי' הרב תחילת עיקר כוונת הכתוב ואח"כ פי' דקדוק התיבה עכ"ל:
(פז') ר"ל השרש מן "יזה" הוא "נזה" והיו"ר סימן לעתיד, והדגש שבתוך הווי"ן, תורה חסרון תע"ן, וכאילו כתיב ינות,
וכן מלת יפה ששרשו נסה, והדגש בפי"ת משלים חסרון הגו"ן וכאילו כתיב ינסה, והנה הוא לדעת רש"י ז"ל מן
הנפעל כמו ינוה, וכל נפעל י"ל פועל יוצא ר"ל אשר ינוה ע"י האדם המזה, לפי שאין הכתוב מדבר על חאיש המזה,
אלא על הבגד המקבל החוזה: (פח) עיין (ובחים צ"ג ב') ששבירת כלי חרס במקום קדוש, ועיין בפ"י הרע"ב (שם
מ"ד) אתקש שבירת כלי חרס לכיבוס, ועיין תוס' יו"ט שם, שכתב שרש"י ז"ל אזיל לשיטתו: (פס) אשקודמנ"ש
עשייתו. ריין סאכען: (נ) בע"ז חגי' "מידי דוסג", ובמסחים חגי' "סירי דופיו" פי' מדופנו החיצון: (נא) פ' י"ט:

ב' פסמים מ"ה ח: (פ) ספרא, ונמיס צ"ד ח' ילקוט
תפ"ט ות"צ פס"ו: (פא) חיוב ט"ו כ"ט: (פב) עיין ע"ז
ע"ז ח', ורש"י יומא כ"א ח' ד"ס שני כלי חרס ילקוט
מ"ז פס"ו: (פג) חסתר ב': (פד) ע"ז ל"ד ח', פסמים
היא ברוב ספרי הרסום, ואם הוזה מרמה על הבגד, אותו
קלף דפוס ישן (והיא גם היא ברש"י קלף כ"י אשר לי) ואם הוזה מרמה על הבגד אותו הבגד מקום הדם אשר יזה עליו
הכבם וכו' והשלישית היא בס"א, אותה מקום הדם שבבגד תכבם וכו', וכן היתה גי' הרא"ם ז"ל ואין הבדל ביניהם
בעיקר הענין, כ"א בחיקון המליצה לבדו, ופי' הרב תחילת עיקר כוונת הכתוב ואח"כ פי' דקדוק התיבה עכ"ל:
(פז') ר"ל השרש מן "יזה" הוא "נזה" והיו"ר סימן לעתיד, והדגש שבתוך הווי"ן, תורה חסרון תע"ן, וכאילו כתיב ינות,
וכן מלת יפה ששרשו נסה, והדגש בפי"ת משלים חסרון הגו"ן וכאילו כתיב ינסה, והנה הוא לדעת רש"י ז"ל מן
הנפעל כמו ינוה, וכל נפעל י"ל פועל יוצא ר"ל אשר ינוה ע"י האדם המזה, לפי שאין הכתוב מדבר על חאיש המזה,
אלא על הבגד המקבל החוזה: (פח) עיין (ובחים צ"ג ב') ששבירת כלי חרס במקום קדוש, ועיין בפ"י הרע"ב (שם
מ"ד) אתקש שבירת כלי חרס לכיבוס, ועיין תוס' יו"ט שם, שכתב שרש"י ז"ל אזיל לשיטתו: (פס) אשקודמנ"ש
עשייתו. ריין סאכען: (נ) בע"ז חגי' "מידי דוסג", ובמסחים חגי' "סירי דופיו" פי' מדופנו החיצון: (נא) פ' י"ט:

וּבֹא מִדְּמָה אֶל-אֹהֶל מוֹעֵד לְכַפֵּר
 בְּקֹדֶשׁ לֹא תֹאכַל בְּאֵשׁ תִּשְׂרֹף: פ
 ז * וְזֹאת תּוֹרַת הָאֱשֵׁם קֹדֶשׁ
 קֹדֶשִׁים הוּא: בְּמִקּוֹם אֲשֶׁר יִשְׁחַטּוּ
 אֶת-הָעֶלְהָ יִשְׁחַטּוּ אֶת-הָאֱשֵׁם
 וְאֶת-דָּמּוֹ יוֹרֵק עַל-הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב:
 וְזֹאת כָּל-חֻלְבּוֹ יִקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶת
 הָאֱלִיָּה וְאֶת-הַחֶלֶב הַמְכַסֶּה אֶת-

לְכַפֵּרָא בְּקוֹדֶשׁא לָא
 תִּתְאַכַּל בְּנוֹרָא תִּתְוַקֵּד:
 * וְזֹאת אוֹרְיִיתָא דְאֲשַׁמָּא
 קוֹדֶשׁ קוֹדֶשִׁין הוּא:
 ב בְּאַתְרָא דִּי יִכְסוּן יַת
 עֲדָתָא יִכְסוּן יַת אֲשַׁמָּא
 וְיַת דְּמִיָּה יוֹדְרוֹק עַל
 מִדְּבַחָא סְחוֹר סְחוֹר:
 ג וְיַת כָּל תְּרִבִּיָּה יִקְרַב
 מִנֶּיהָ יַת אֱלִיָּתָא וְיַת
 תְּרִבָּא דְחָפִי יַת גִּזָּא:

רש"י

החילונו לפנים פסולה (נג) (סה), (וכל לרבות
 שאר קדשים) (נג) (מו): (ח) קדש קדשים
 הוא. הוא קרב ואין תמורתו קרבה (ח) (א):
 (ב) [ישחטו ב]. ריבה לנו שמיטות
 הרבה (ג) לפי שמלינו חשם בלבוז נאמר
 ישחטו רבים, ותלחו בעולה להביא עולת
 לבזר ללפון (ד): (ג) ואת כל חלבו. עד
 כאן לא נתפרשו אימורין באשם, לכך הולך
 לפרש כאן, אבל חטאת כבר נתפרשו בה צפ'
 ויקרא (ה) (ב): את האליה. לפי שאשם אינו בא אלא חיל או כבש, וחיל והכבש

אבן עזרא

אשר יובא מדמה לכפר בקדש. והנה מקום
 הפרכת יקרא קדש, כי החצר ואם הוא
 קדש (סה) כנגד אהל מועד חול (סו), והנה (סו)
 גם יקרא לפנים הפרכת קדש כנגד אהל
 מועד (סה) כמו בזאת יבא אהרן אל הקדש
 (למטה טז ג) (סט) [כב], וזאת חטאת היא
 חטאת בהן הנדול או הקהל (ע) [כג]:
 א וזאת תורת האשם. כבר הודעתוך ההפרש
 בין חטאת ואשם (ח) אעפ"י שהכתוב
 יאמר בחטאת אשם (ז) ובאשם חטאת (ג)

יהל אור

„בן שלש עשרה שנה נקרא ח"ש": (סה) כמ"ש מלות
 תאכל במקום קדוש בחצר אהל מועד (פ' ט)
 (סו) כי קדושת ההצר למטה מכולן, ובמקח"מ כי
 היא החצר ואשם היא קדש היא כנגד אה"מ חול":
 (סו) ובמקח"ה לא נכתב מלת „והנה": (סח) ונקרא
 קדש הקדשים: (סס) וכן ואל יבוא בכל עת אל הקדש
 מבית לפרכת (למטה טז ב): (ע) כי מאלו יזה מדמם
 על מזבח הקטרת:

קרני אור

מטות), ועיין צפ"י רש"י חיר כט ב' ד"ס „נדרי מעליה הור"
 סכה של אור מצינו בכל המורה שיהא קרוי ח"ש בפחות מבן
 י"ג עיני"ש ולאו טוה קרוי „בר מצוה" עיין חנות דר"ג פט"ו,
 ז': [כב] עיין נתפ"ש מה שהציר ע"ז: [כג] וכן פי'
 הרשב"ם, מטאות הפנימיות פר כסן המשיח, ופר העלם
 דבר של לבזר, ופר ושעיר של יום הכפורים ושעירי עכו"ם,
 כל אלו כתיב בהם שמטה לפנים בהיכל על הפרכת ומזבח
 הזהב, וכן פי' הרמב"ן, על דרך הפשט אין הכתוב מדבר אלא
 במטאות הפנימיות שזוה כבר בשריפתן, ולא כן דעת רש"י

(ה) למעלה ה' י"ו: (ז) כמ"ש וישחטו (לעיל ד'
 יג) ונדעה ההטאת (שם שם יד) הרי ההטאת קראו אשם: (ג) כש"כ והביא את אשמו לה'
 על חטאתו אשר הטח (למעלה ד ג) הרי אשם קראו חטאת ובמקח"מ יקדים „באשם הטאת" ואל"כ „בחטאת

מקורי רש"י

ל, ב' פס"ז: (סה) ספרא, ונמיס פ"ב ח': (מו) ספרא:
 א) ספרא, תמורה י"ס ח': א*) ספרא: ב) ויקרא ד':

מנחת יהודה

נ) והרישב"ם והראב"ע הרמב"ן סי' בחטאות הפנימיות, עיין
 קרני אור הערה י"ג, ועיין בנחה"ש שם שביאר בזה: (ג) הוספה
 בדפוסים שונים וע"ג בברכת הזבח לזבחים פ"ב (ז"ל),
 והוא דעת ר"ע בספרא שאוהרה זו כוללת כל הקדשים,
 קרבנות שקרבין כמותן, שאם המיר האשם תרעה תמורתו עד שתסתאב, כלומר עד שיפול בה סום, ואינה קריבה קרבן
 אשם לעולם (חוכרון): (ג) ברא"ם לא גרס כל המאמר הזה, וכן בזכור לאברהם סוקה בשני חצאי מרובע, מן
 ישחטו עד לצפון, וכתב שהוא הוספת תימה כי בתמורה י"ד כתיב באר תיטיב אשם ביחוד איתיה, בצבור ליתיה:
 ג) ובספרא „ריבה כאן שוחטים הרבה, אף הגרים ואף הנשים ואף עבדים" והוא מפני שכל הפרשה דבר בל"י, ומדוע
 בשחיפה תפס ל"ד דרשו לרבות נשים ועבדים וגרים לשחיפה: (ד) ב"ח (ספרא) מאמר ר"א „סכאן לעולת צבור שלא תהא
 שחיפתה אלא בצפון" חה מוכיח מ"ש בסקום אשר ישחטו בל"ד להורות שגם רבים שהוא הצבור המביאין עולה ישחטו
 בצפון: (ס) ולמה נתפרשו איטורי חטאת ואיטורי שלמים במדר ויטרא, ולא נתפרשו שם איטורי האשם, עד שחוצרך
 מפני

ד וַיִּתְּ פָּרְתִין פּוֹלְטִין וַיִּתְּ
 תַּרְבָּא דִּי עֲלִיָּהּ דִּי עַל
 לְסִיָּא וַיִּתְּ חֲצָא דְעַל
 כְּבָדָא עַל פּוֹלְטִיָּתָא
 יַעֲדָנָה: ה וַיִּסִּיק יִתְהוֹן
 פְּהִינָא לְמַדְבַּחָא קִנְרָפְנָא
 קָדָם יִי אֲשַׁמָּא הוּא: ו פֶּל
 דְכוּרָא בְּכִהְנִיא יִכְלִינִיה
 בְּאַתְרֵי קִדִּישׁ יִתְּ אֶל
 קִדִּישׁ קִוְדִּישִׁין הוּא:
 י פְּחֻטָּאָתָא פִּן אֲשַׁמָּא
 אֲוִרִיתָא חֲדָא לְהוֹן פְּהִינָא
 דִּי יִכְפֹּר בֵּיה דִּילִיָּהּ יְהִי:
 ח וְכִבְהִנָּא דְמִקְרִיב יִתְּ עֲלֵת
 זָבַר מִשְׁקֵי עֲדָתָא דִּי יִקְרֵב

הַקָּרֵב: ז וְאֵת שְׁתֵּי הַכִּלִּית וְאֵת־
 הַחֶלֶב אֲשֶׁר עָלֶיהֶן אֲשֶׁר עַל־
 הַכֹּסֵלִים וְאֵת־הִיתָרֹת עַל־הַכֶּבֶד
 עַל־הַכִּלִּית יִסִּירְנָה: ה וְהִקְטִיר אַתֶּם
 הַכֹּהֵן הַמִּזְבֵּחַה אִשָּׁה לַיהוָה אֲשֶׁם
 הוּא: ו כָּל־זָכָר בְּכֹהֲנִים יֹאכְלֵנוּ
 בְּמִקְוֹם קָדוֹשׁ יֹאכֵל קִדִּישׁ קִדְּשִׁים
 הוּא: ז פְּחֻטָּאָתָא כַּאֲשֶׁם תּוֹרָה אַחַת
 לָהֶם הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִכְפֹּר־בּוֹ לֹיְהִי:
 ח וְהַכֹּהֵן הַמִּקְרִיב אֶת־עֲלֵת אִישׁ
 עֹזֵר הָעֹלָה אֲשֶׁר הַקְּרִיב לַכֹּהֵן לֹ

רש"י

אכן עזרא

נִתְרַצוּ בְּחֵלִיה: (ה) אֲשֶׁם הוּא. עַד
 שִׁנְתָּק (ו) שְׁמוֹ מִמֶּנּוּ, לִימַד עַל אֲשֶׁם שְׁמֵנו
 בְּעַלְיוֹ (ז), אִו שְׁנַתְּכִפְרוּ בְּעַלְיוֹ (ח), אֲעַפִּי
 שְׁעוֹמַד לְהִיּוֹת דְּמִיּוֹ עוֹלָה לְקִיץ הַמִּזְבֵּחַ (ט)
 אִם שְׁחָטוּ סַחֵם חִינוּ כֶּשֶׁר לְעוֹלָה קוֹדֵם
 שְׁנַתְּק לְרַעֲי (י) וְחִינוּ בָּא לְלַמַּד עַל הָאֲשֶׁם שִׁיחָא פְּסוּל שְׁלָא לְשִׁמּוֹ, כְּמוֹ שְׁדַרְשׁוּ „הוּא“
 הַכְּתוּב בְּחֻטָּאת, לְפִי שְׁאֲשֶׁם לֹא נֹאמַר צוֹ אֲשֶׁם הוּא, אֲלֹא לְאַחַר הַקְּטֹרֶת חִימוּרִין יֹא
 וְהוּא עֲלָמוֹ שְׁלָא הוֹקְטֵרוּ חִימוּרִיו כֶּשֶׁר יִכְ (ג): (ו) קִדִּישׁ קִדְּשִׁים הוּא. בְּתוֹרַת כְּהֵנִים
 כוֹא נִדְרָשׁ יִכְ (ד): (ז) תּוֹרָה אַחַת לָהֶם. כְּדָבָר זֶה: הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִכְפֹּר בּוֹ. הַרְלִי
 לְכַפֵּרָה חוֹלֵק צוֹ יִכְ, פֶּרֶט לְטַבּוֹל יוֹס עוֹ, וּמְחוּסַר כְּפוּרִים עוֹ, וְאוֹנֵן הֵ: (ח) עוֹזֵר
 הָעוֹלָה אֲשֶׁר הַקְּרִיב לַכֹּהֵן לֹו יְהִי. פֶּרֶט לְטַבּוֹל יוֹס וּמְחוּסַר כְּפוּרִים וְאוֹנֵן שְׁחִינֵן

וטעם להזכיר זאת הפרשה, להזכיר החלבים
 שאין להם זכר בתורה החטאת (ד): ח עלת
 איש. מלעיל (ה) בעבור היות הטעם בראשית
 המלה האחרונה כששפט (ו) וטעם לו אחר
 שאמר לכהן תוספת ביאור שלא ינתן העזר
 יהל אור

יהל אור

אשם": (ד) פי' לא נתפרשו כפי' ויקרא מתן דמו
 ואמוריו, ובמק"מ "שאינ להם זכר בתורת כהנים":

(ה) הטעם שהוא הטפה במלת איש מלעיל תחת
 האל"ף: (ו) תחת העין שבמלת עזר, ויקרא נסוג

מקורי רש"י

מנחת יהודה

ג) זכמים ה' ב' מנחות ד' ח' ילקוט תנא: (ד) ספרא:
 (ה) ספרא, זכמים ק"ג ב:
 נמצא, צריך לרעות אשם זה עד שיסתאב: ט) כי מוכרים אותו וקונים בדביו עולה לקיץ המזבח: י) פי'
 טרם שנמסר לרעות בשדה, אבל משנמסר לרעות בשדה וניתק שם אשם ממנו או אם שחטו סתם הוא כשר לעולה.
 אבל אם שחטו בפירוש לשם עולה כשר, אפילו אם שחטו קודם שניתק עיין (תוס' פסחים ע"ג א' ד"ה "אשם"
 ותוס' נזיר כ"ה ב' ד"ה ניתק): יא) וליכא למיסר בהקסרה דמבעי לשמו לעכב: יב) דאין כפרה אלא בדם:
 יג) ושם לרבות זבחי שלמי צבור שלא יהיו נאכלים אלא לזבחי כהונה, "הוא" פרט להודה ואיל נזיר, פי'
 שבא לטעם תורה ואיל נזיר: יד) פי' תורה אחת להם דבק עם הבהן אשר יכפר הבא אחריו: טו) שלא
 העריב שמשו: טז) כי יש סמא שצריך להקריב קרבן למחר:

מפני זה זכרם כאן, התשובה ע"ז עיין ברד"א: (ו) ובז"ל
 יש גי' "עד שניתק": ז) קודם שקרב: ח) פי' שהקריב
 אשם אחר ונתכפרו בו בעלים, כגון שאבד הראשון ואח"כ
 ופי' עמין

יְהִיָּה׃ ט וְכָל־מִנְחָה אֲשֶׁר תִּאָּפֶה
 בַּתְּנוּר וְכָל־נֶעֱשָׂה בַּמִּרְחֶשֶׁת וְעַל־
 מַחֲבֵת לְכַהֵן הַמִּקְרִיב אֹתָהּ לֹא
 תִּהְיֶה׃ י וְכָל־מִנְחָה בְּלוּלָה בִּשְׁמֵן
 וְחֶרְבֵּה לְכָל־בְּנֵי אֹהֶל־תִּהְיֶה אִישׁ
 כְּאָחִיו׃ פ שְׁלִישִׁי יֵא וְזֹאת תּוֹרַת זִבַּח
 הַשְּׁלָמִים אֲשֶׁר יִקְרִיב לַיהוָה׃
 יב אִם עַל־תּוֹדָה יִקְרִיבֶנּוּ וְהִקְרִיבוּ
 עַל־זִבַּח הַתּוֹדָה חֲלֹת מִצּוֹת

אבן עזרא

לכהן אתר (ו) [יד]: ט וכל נעשה. שם התאר
 ל"ג (ח) כמו אין אבן נראה (מ"א ו יח) (ט),
 כי לשון זכר ואשר היה נעשה ליום אחד
 (נחמיה ה יח) (י): (י) וחרבה. כמנחת
 היורד (יא) ומנחת הקנאות (יג): יב אם על
 הודעה. טעמו שיתן תודה לשם שנמלט
 מצרה (יג) [א]: חלות מצות. כרצונו, אך לא
 פחותים משנים, וכן ריקי מצות (יד): מרבבת.

על תודה יקריבנו. אם על דבר הודאה על
 והולכי מדבריות, ומבושי בית האיסורים, וחולה שנמרפא, שהם לריכין להודות שכתוב
 בהן יודו לה' חסדו וגפלאותיו לבני אדם, ויזבחו זבחי תודה (ח) ח, אם על אחת
 מאלה נדר שלמים הללו, שלמי תודה הן, וטעונות לחם האמור בענין כב), ואינן
 נאכלין אלא ליום ולילה כמו שמפורש כאן: והקריב על זבח התודה. ד' מיני לחם,
 חלות ורקיין ורזוכה, ג' מיני מלה עג), וכתיב על חלת לחם חמץ וגו', וכל מין

קרני אור

ו"ל: [יד] ודעת רז"ל לא שתייה לכסן המקריב לכו
 כ"א לאותו בית אב המקריבים באותו יום, והם נקראים
 כהן המכפר והמקריב כי כולם עוסקים בעבודה:
 [א] והר"ק בשרש ידע פי' הזבח שמתודה עליו עונותיו
 נקרא תודה, וזה הזבח היה אדם מביא אותו
 על כל עינותיו כשהיה רוצה להתודות ולשוב לדרך הטובה וכן
 פי' ר"ש ופי' אם רוצה להתודות על עונותיו בכלל
 ולא על עון פיוחד, שעל זה מביא טעאת או חטא:

מנחת יהודה

(ז) וביעמן מחלוקת בשר לעיל, ומחלוקת עורות כאן:
 יח) בי חכמים היו מחלקים לכ"ד משמרות, וכל משמרת
 מחלקה לששה בתי אבות, וכל בית אב מקריב ביום א'
 בשבוע, ולזה אף שהמקריב אינו אלא אחד מהם, כיון שכולם סוכנים ומזומנים להקריב באותו יום כולם יקראו
 מקריבים ועליהם אמר לכהן המקריב, לפי' לכהן אינו מיוחד הפרטי המקריב דוקא, כ"א כל אחד מכהני
 בית אב וכדלעיל (ו' י"ט) (הכוח"ק): יח) זו מנחת סלת של גרבה האמורה בפ' ויקרא: כ) והוי"ו
 שבחרבת במקום א"י: כא) וכן פי' הרשב"ם: כב) מה שאין כן בסתם שלמים שאינן צריכים לחם: כג) והם

לכהנא דיליה יהי: ט וכל
 מנחתא די תתאפי
 בתנורא וכל דתתעבד
 ברתא ועל מסריתא
 לכהנא דמקריב יתה
 דיליה תהי: י וכל מנחתא
 דפילא במשחודלא פילא
 לכל בני אהרן תהי גבר
 כאחיה: יא ודא אורייתא
 דנכסת קודשיא די יקרב
 קדם י: יב אם על
 תודתא יקרביניה ויקרב
 על נכסת תודתא גריצן
 פטירן דפילן במשח
 ואספוגין פטירין

רש"י

חולקים בעורות (ז) (ט) לכהן המקריב
 אותה. יכול לו לצדו, ת"ל לכל בני אהרן
 תהיה, יכול לכולן, ת"ל לכהן המקריב,
 הא כילד לבית אב של אותו יום שמקריבין
 אותו (יח) וי: (י) בלולה בשמן. זו
 מנחת נדבה (יט): וחרבה. זו מנחת חוטא
 ומנחת קנאות שאין בהן שמן כ): (יג) אם
 על נעשה לו ז), כגון יורדי הים
 וחולה שנמרפא, שהם לריכין להודות שכתוב
 בהן יודו לה' חסדו וגפלאותיו לבני אדם, ויזבחו זבחי תודה (ח) ח, אם על אחת
 מאלה נדר שלמים הללו, שלמי תודה הן, וטעונות לחם האמור בענין כב), ואינן
 נאכלין אלא ליום ולילה כמו שמפורש כאן: והקריב על זבח התודה. ד' מיני לחם,
 חלות ורקיין ורזוכה, ג' מיני מלה עג), וכתיב על חלת לחם חמץ וגו', וכל מין

יהל אור

אחור: (ז) כ"א לכהן המקריב: (ח) כי בא בקמץ,
 והיא בינוני פעל לנקבה: (ט) ג"כ בקמץ, ואבן ל"ג
 כמו אבן שלמה (דברי' כה עו): (י) השי"ן בסגול
 והוא ל"ו: (יא) פי' הדל שירד מנכסיו ואפשר לפרש
 גם יורד שירד מכבש לעשירית האיספה: (יג) מנחת
 חוטא ומנחת סוסה שאין בהם שמן: (יג) וכן פי' רש"י
 והרשב"ם: (יד) ויכול להוסיף הכל לא לפחות משנים:

מקורי רש"י

(ו) ספרא זכמים שס ילקוט מצ"ב: ו*) ספרא: ז) נרטס-
 כ"ד ב'): ח) מה' ק"ו כ"א כ"ב:

כיון שכולם סוכנים ומזומנים להקריב באותו יום כולם יקראו
 מקריבים ועליהם אמר לכהן המקריב, לפי' לכהן אינו מיוחד הפרטי המקריב דוקא, כ"א כל אחד מכהני
 בית אב וכדלעיל (ו' י"ט) (הכוח"ק): יח) זו מנחת סלת של גרבה האמורה בפ' ויקרא: כ) והוי"ו
 שבחרבת במקום א"י: כא) וכן פי' הרשב"ם: כב) מה שאין כן בסתם שלמים שאינן צריכים לחם: כג) והם

בְּלוֹלֹת בִּשְׁמֵן וּרְקִיקֵי מִצּוֹת
 מִשְׁחֵיהֶם בִּשְׁמֵן וְסֹלֶת מִרְבֶּכֶת חֲלֹת
 בְּלוֹלֹת בִּשְׁמֵן : יג עַל־חֲלֹת קָחֶם
 חֲמִץ יִקְרִיב קָרְבָּנוּ עַל־זִבַח תּוֹדֹת
 שְׁלָמִיו : יד וְהִקְרִיב מִמֶּנּוּ אֶחָד מִכָּל־
 קָרְבָּן תְּרוּמָה לַיהוָה לִכְהֵן הַזֹּרֵק
 אֶת־דָּם הַשְּׁלָמִים לְוַיְהִיָּה : טו וּבִשְׂר
 זִבַח תּוֹדֹת שְׁלָמִיו בַּיּוֹם קָרְבָּנוּ
 יֹאכַל לֹא־יִנָּיֵחַ מִמֶּנּוּ עַד־בֶּקֶר :

דְּמִשְׁחֵיהֶן בְּמִשְׁחָה וְסֹלֶתָא
 רְבִיכָא גְרִיצָן דְּפִיָּן
 בְּמִשְׁחָה : יג עַל גְּרִיצָן דְּחֵם
 חֲמִיץ יִקְרַב קוֹרְבָנֵיהּ
 עַל נְכֻסַת תּוֹדַת
 קוֹדֵשׁוֹהִי : יד וּיִקְרַב מִגֵּיהּ
 חָד מִכָּל קוֹרְבָן
 אֶפְרָשׁוּתָא קְדָם יִיִּכְהֵנָא
 דִּיזְרוֹק יַת דָּם נְכֻסַת
 קוֹדֵשׁוֹא דִּיִּיְהִיָּה יְהִי :
 טו וּבִשְׂר נְכֻסַת תּוֹדַת
 קוֹדֵשׁוֹהִי בַּיּוֹם קוֹרְבָנֵיהּ
 יתְאַכַּל לָא יִצְנַע מִגֵּיהּ

אבן עזרא

רש"י

הנבחר בפירושים בעיני שהוא מובחרת (עו),
 וחלות מצות ורקיקים אפויים (עז) וחלת
 המורבכת אינה כן (יו) [ב] : יג על חלת.
 כמו, ויבאו האנשים על הנשים (שמות לה כב)
 והטעם עם חלות (יא) : יד והקריב ממנו אחד
 מכל קרבן. הנה ארבע חלות בפחותים (טע)
 והאמת שהם עשרה (כ) : טו ביום קרבנו
 יאכל. שיאכלנו המקריב אותו וביתו ופי שהוא

ומין י' חלות (כד), כך מפורש במנחות (ט)
 ושיעורן ה' סאין ירושלמיות שהן ו' מדבריות (כה)
 כ' עשרון (כו) י' : מרבכת. לחם חלוט
 צרוהחין כל לרכו (כו) : (יג) יקריב קרבנו
 על זבח. מגיד שאין הלחם קדוש קדושת
 הגוף ליפסל ביולא ועבול יוס, ומללאת לחולין
 בפדיון עד שיטחט. הזבח יא) : (יד) אחד

מכל קרבן. לחם אחד מין ומין יטול תרומה לכהן העובד עבודתה (כה) יא* .
 והשאר נאכל לבעלים ובשרה לבעלים הוץ מחזה ושוק שבה כמו שמפורש למטה, תנופת
 חזה ושוק בשלמים, והתודה קרויה שלמים יב) : (טו) ובשר זבח תודות שלמים. יש כאן
 רבויין הרבה לרבות חטאת ואשם ואיל נזיר, וחגיגת י"ד (טט) שיהיו נאכלין ליוס ולילה יג) :
 ביום קרבנו יאכל. וכזמן צשרה זמן לחמה ל) יד) : לא יניח ממנו עד בקר.

קרני אור

יהל אור

[ב] עיין יהל אור וכן תיוב"ע וקמחא מטנגח :

(עו) לשון בכורה ומבחר, ועיין למעלה ז' י"ד :
(עז) וההבדל שבין החלות והרקיקים, שהחלות כלולות

בשמן בעודן סלת, והרקיקים מושחן בשמן אחר לפייתן : (יו) כי הרבובה חלוטה צרותהין, ואחר
 הליטתה נאפה בתנור ומטננה בנחבת : (יא) והרמב"ן פי' שיביא חלת לחם חמץ ועליהן יוסף להביא קרבנו
 שהוא לחם מלה הזכר ועשה עיקר לחם חמץ ושאר הלהם עליו צעבור שהוא מרובה נגד כל שאר המינין :
 (יט) עיין למעלה אות י"ד שיבאר הפהותים שהם לא פהות משגים, ומד' מינים יקח תרומה מרבע חלות :
 (כ) פי' עשרה מכל מין והיו ארבעים חלות עשר של מלה ועשר של חמץ, ועשר של רקיקין ועשר של

מנחת יהודה

מקורי רש"י

ב' מיני מצה : כד) והיו שלשים בהן מצה, ונעשה מעשר
 עשרון, והזשר מהן חמץ ונעשית ג"כ מעשר
 עשרון : כה) שכשבאו לירושלים הוסיפו על המדות,
 שמן ו' סאין שמדדו בהן בסורבר בימי משה, עשו
 בירושלים ה' סאין : כו) הם שתי איפות, וכל איפה עשר עשרון, הרי עשרים עשרון : כז) עיין (למעלה ז' י"ד) והרמב"ם
 פי' (פ"ם מקרבנות) ר"ל שחולט החולת במים רותחין ואופה אותו מעט, ואח"כ מטננה בשמן הרבה, מרחייה במין זה
 רביעית שמן להכי נקראת רבובה, משא"כ בחלות או ברקיקין לא היה בכל מין רק שפינית שמן : כט) יהיו כהן
 ד' לכהן, ובקצת ספרים "עבודתו" דכל מין ומין יקרא קרבן : סט) הכא פי' אליבא דבן תיבא, ובס' ראח
 ע"פ ולא ילין (דבר' ס"ז ד') פי' כרבנן : ל) דנאכל ג"כ יוס ולילה כמו הקרבן שנאמר ביום קרבנו יאכל :

דף ע"ו ח' : י) מנחות ע"ו ב', פס"ז : יא) עיין
 ספרא, מנחות ע"ט ב' : יא*) טס ע"ז ב', פס"ז : יב) זבחים
 ז' ח' : יג) ספרא זבחים ל"ו ב' : יד) ספרא, זבחים טס
 בירושלים ה' סאין : כו) הם שתי איפות, וכל איפה עשר עשרון, הרי עשרים עשרון : כז) עיין (למעלה ז' י"ד) והרמב"ם
 פי' (פ"ם מקרבנות) ר"ל שחולט החולת במים רותחין ואופה אותו מעט, ואח"כ מטננה בשמן הרבה, מרחייה במין זה
 רביעית שמן להכי נקראת רבובה, משא"כ בחלות או ברקיקין לא היה בכל מין רק שפינית שמן : כט) יהיו כהן
 ד' לכהן, ובקצת ספרים "עבודתו" דכל מין ומין יקרא קרבן : סט) הכא פי' אליבא דבן תיבא, ובס' ראח
 ע"פ ולא ילין (דבר' ס"ז ד') פי' כרבנן : ל) דנאכל ג"כ יוס ולילה כמו הקרבן שנאמר ביום קרבנו יאכל :

טו ואם נדר או נדבה זבה קרבנו
 ביום הקריבו את זבתו יאכל
 וממחרת והנותר ממנו יאכל :
 י והנותר מבשר הזבח ביום
 השלישי באש ישרף: והוא האכל
 יאכל מבשר זבח שלמיו ביום
 השלישי לא ירצה המקריב אתו
 לא יחשב לו פגול יהיה והנפש

עד צפרא: טו ואם נדר
 או נדבה זבה קרבנו
 ביום הקריבו את זבתו יאכל
 וממחרת והנותר ממנו יאכל :
 י והנותר מבשר הזבח ביום
 השלישי באש ישרף: והוא האכל
 יאכל מבשר זבח שלמיו ביום
 השלישי לא ירצה המקריב אתו
 לא יחשב לו פגול יהיה והנפש

רש"י

אבן עזרא

אכל אוכל הוא כל הלילה, א"כ למה אמרו
 עד חלות, כדי להרחיק האדם מן
 העבירה (א) טו: (טז) ואם נדר או
 נדבה. שלא הביאה על נדבה של נס לב, ,
 אינה טעונה לחם, ונאכלת לב ימים כמו
 שמפורש בענין (ג): וממחרת והנותר
 ממנו. זראשון יאכל (ד) טז: (ס"א) והנותר
 ממנו יאכל וי"ו זו יתירה היא לה, ויש
 כמוה הרבה במקרא, כגון ואלה בני לבעון
 ואיה וענה יו, תת וקדש ולבא מרמס יח):
 (יח) ואם האכל יאכל. במחשב בשחיטה
 לאכלו בשלישי הכתוב מדבר יט), יכול אם
 המקריב אותו לא יחשב, בשעת הקרבה הוא נפסל,
 והוא נפסל בשלישי, וכן פירושו בשעת
 הקרבתו לא תעלה זאת במחשבה, ואם חשב פגול יהיה לו ב), והנפש האוכלת ממנו

שהור, כי גם השלמים קדש, ואם הם קדשים
 קלים: טז ואם נדר, שבטא בשפתיו בצר
 לו (כא). ונדבה שנדבה רוחו אותו להביא
 זבח לשם לא לנדר ולא לתודה (כב): ביום
 הקריבו. שם הפעל מהבנין הכבד הנוסף (כג):
 וממחרת. אותו היום (כד): וי"ו והנותר ממנו.
 כפ"א רפה בלשון ישמעאל (כה) ובמהו ויעזוב
 את עבדיו (שמות ט כא) (כו) גם והארץ
 היתה תהו ובהו (בקה' א ב) (כז) [ג] י"ז באש
 ישרף. כאשר נשרפו האימורים רק לא ישרף
 על גבי המזבח (כח): יח וטעם המקריב אותו
 לא יחשב. אחר שיהיו האימורים קרבים לגבוה,

יהר אור

קרני אור

רזוכין, וכ"ה (ספרא, מנחות עו א) והרימו אחד
 מעשרה: (כא) שגדר כשהלך לו: (כב) וע"ז כתב
 המבאר שיפה אמר: (כג) מצנין הפעיל: (כד) ויהיה
 שני ימים ולילה אחד, אכל לא לילה שאחר יום
 השני: (כה) שהם ללא ענין עטוף והבור, וכן פי'
 רש"י ז"ל וי"ו זו יתירה היא: (כו) והיל"ל עזב את
 הנותר מיום הזבח יאכל ממחרת ביום השני: (כה) וישרפוהו

[ג] עיין בראשית פ"כ קרני אור הערה ז', מה שהבאתי בשם
 הריק"ם נס' סגלוי, שכתב על כלו וי"ו נוספת במקרא כי היא
 רמוז על מלה מסירה במקרא, וכן דעתו כאן, לפי שאמר
 ביום הקריבו את זבתו יאכל וממחרת, יכול שהיא מזהה
 לאכלו לב ימים ת"ל והנותר את הנותר מיום ראשון יאכל
 וממחרת, כלומר מה שאמרתי וממחרת לא אמרתי אלא על
 עבדיו: (כו) עיין ביאורי שם, ויהיה פי' פה הנותר מיום הזבח יאכל ממחרת ביום השני: (כה) וישרפוהו

מקורי רש"י

מנחת יהודה

פס"ו: טו) ברכות ב' א', ספרא: טו) ספרא ועיין פסחים
 ג' א' ילקוט מצ"ו: יז) בראשית ל"ו כ"ד: יח) דניאל ס'
 י"ג: יט) ספרא זכאים כט א ילקוט מצ"ו פס"ז: כ) ספרא:
 י"ד שנאכלת לשני ימים ולילה אחד: לד) פי' יאכל בשני
 ומה שישאר בסנו יאכל בשני, כי אין
 ושעור הכתוב לרעתו וממחרת יאכל
 ופי' המקריב אותו לא יחשב לו, ר"ל לא יחשוב מחשבת
 כזאת

בכל הדברים, דרך לחשוב היום מערב עד ערב כמו
 במע"ב, אבל בקדשים הלילה הולך אחר היום, כי הקדשים
 אין מעשיהם בלילה, וחשבינן בהו המעל"ע מן היום עד
 יום המחרת (התורה"ם): לב) עד השתא איירי דהביא על
 הודאה של נס: לג) עיין (פסחים ע"א ב) ליסוד על חגיגת
 וכן תיוב"ג מה דמשתייר מניה יתאכל בפניא, וביאורו שיאכל בראשון ולילו, ומה שישאר בסנו יאכל בשני, כי אין
 שלמים נאכלים אלא לשני ימים ולילה אחד, והחלת ליל שלישי הוא נותר: לכ) ושעור הכתוב לרעתו וממחרת יאכל
 הנותר ממנו בראשון, ועיין רמב"ן מה שביאר בזה: לו) ופי' המקריב אותו לא יחשב לו, ר"ל לא יחשוב מחשבת
 כזאת

האכלת ממנו עונה תשא :
יש והבשר אשר יגע בכל-טמא לא
יאכל באש ישרף והבשר כד-
טהור יאכל בשר: כ והנפש אשר-
תאכל בשר מזבח השלמים אשר

ליה מרחק יהי ואנש
 דיכול מניה חוביה
 יקביל: יש ובשר קודשא
 די יקרב בכל מסאבא
 לא ית אכל פנורא
 יתוקד ובשר קודשא כל
 דידיכי לקודשא ייכול
 בשר קודשא: כ ואנש די

אבן עזרא

רשי

הנה כל הנשאר קדש (כט), וכן אבני
 המזבח יואחר שהם קדושים אין ראוי שישאר
 ממנו לחול, על בן אבנים שלמות (דברים
 כז: ז) (ל): פגול. כדברי המתרגם ארמית (לא),
 וכן ימרק פגילים כליהם (ישעי' סה ד) (לז) [ד],
 ויש שואלים אחר ישעיה ריה ניהוח (לג) איך
 לא יהיב? (לד) והטעם על המחשבה (לה),
 כי משפט השלמים להיות (לו) קדש, והפגול
 איננו קדש (לו) ועוד בעבור שלא ישמר את
 המצוה יצא שכרו בהפסדו אם הוא שלמים,
 ואם (לח) נדר תתחדש עליו עון כנגד הראשון
 אם לא ישלם נדרו (לט): עונה תשא. עונש,
 ולא הזכירו הכתוב (מ) [ה], וזכרת על טמא
 שיאכל בשר קדש (מא): כ וטעם וטמאתו.
 להיותו טמא מעצמו כזב ומצורע גם בעבור
 סקרה לילה [ו] כי כן כתוב, כי אמר סקרה
 הוא (ש"א כ) (מב), או שיהיה טמא בעבור
 ומצורע, או בבהמה טמאה שאינה נאכלת,
 בא אלי צדוקי אחד ושאלני אם האליה אמורה

אפילו בתוך הזמן עונה תשא (כא):
 (יט) והבשר. של קדש שלמים אשר יגע
 בכל טמא לא יאכל לו): והבשר. לרבות
 אשר שילא מקלתו שהפנימי מותר לה (כב):
 כל טהור יאכל בשר. מה ת"ל, לפי
 שנאמר ודס זבחך ישפך וגו' והבשר תאכל כג),
 יכול לא יאכלו שלמים אלא הבעלים (לט),
 לכך נאמר כל טהור יאכל בשר כד):
 (והבשר כל טהור יאכל בשר מ).
 כלומר כל מה שאסרתי לך בחטאת ואשם
 שאם ילאו חוץ לקלעים אסורה, כמו שכתוב
 בחזק אהל מועד יאכלוה בבשר זה אני אומר
 לך כל טהור יאכל בשר אפילו בכל העיר):
 (כ) וטמאתו עליו. בטומאת הגוף הכתוב
 אחר בטומאת אדם מת, או חי, והוא זב
 ושקץ טמא מהעוף והישרץ (מג), ופעם אחת

קרני אור

יהל אור

הנותר מיום ראשון: [ד] הרבה לשונות נאמרו על ענין
 הפגול או"ה מרחק, יובע"ת פסול, רש"י ז"ל פי' ענין
 תיעוב, ודעת ר"י ז' גנאח ורד"ק הבאתי ביהל אור,
 וכתב הכו"ק, כי כל הדעות מכוון בלשון שם"א ענין
 רחוקות והוא רחוק מהשב"י (כמו תעבונני רמקו ממני)
 מסבת היות הדבר מתנגד לרצון האדם מצמינת מלכותו
 מצד עצמו, או מצמינת הרצון האלוהי אשר לזה ההתרחקות
 מכל חלה: [ה] ורז"ל למדו מגו"ש מנותר האמור בפי'
 קדושים (למטה יט ס) שגם כאן מייבנת כרה, ואז"ת
 "חובל יקבל", ופי' הכל"ג, שהוא כדעת מו"ל שהוא עון
 כרת: [ו] הכתוב יאמר והנפש אשר תאכל מבשר זבח
 השלמים אשר לה' וטומאתו עליו ונכרתה הנפש היות
 הנותר מיום ראשון שיאמן שישוב ההטא על ענינו: (לה) שאם
 יהשוב הכהן שיאכלוהו הבעלים ביום השלישי לא ירצה הזבח: (לו) ובמקה"מ "להיותם": (לז) א"כ לא עשה
 מה שכוון, ולא נחשב כלום לדבר שהובא בעבורו: (לה) ובמקה"מ "ואז"ל אס נדר": (לט) ולריך לשלם
 נדרו שנית: (מ) חיוה עוגש: (מא) כמו שמזכיר פ' כ: (מב) וסיים הפ' כי לא טהור: (מג) ונגע באחד

הבעלים צנתיים במקום שהיו נאכלים בו: (כט) ואין
 ראוי לעשות חול: (ל) כמו שהן נכראות, וכן פי'
 הה' ז"ל (שמות כ כב) עיין ביאורי שם: (לא) מרחק
 יהא: (לב) וביאר ר"י ז' גנאח וכן הרד"ק בשרשיו"
 "הוא הבשר שנשתנה ריהו ומרחו, וכן אז"ל (פסוקים
 פב ז) פגול טעון עבור צורה, כלומר חינו נשרף
 עד שתעדר צורתו: (לג) כי כן סיים הפ' למעלה ג'
 ה' אשה ריה ניהוה: (לד) וכן הוא (ספרת) וא"ל
 לומר כן מאחר שהוכשר יהזור ויפסל? פי' שאיך
 יהכן לומר שאם אה"כ אכל חוץ לזמנו לא יינה הזבח
 הלא כבר נראה בעת שהוקרב כהלכתו ואיך יהזור
 ויפסל? וכן כתב הרלב"ג, אחר ששלמה הכפרה אין ראוי שיאמן שישוב ההטא על ענינו: (לה) שאם
 יהשוב הכהן שיאכלוהו הבעלים ביום השלישי לא ירצה הזבח: (לו) ובמקה"מ "להיותם": (לז) א"כ לא עשה
 מה שכוון, ולא נחשב כלום לדבר שהובא בעבורו: (לה) ובמקה"מ "ואז"ל אס נדר": (לט) ולריך לשלם
 נדרו שנית: (מ) חיוה עוגש: (מא) כמו שמזכיר פ' כ: (מב) וסיים הפ' כי לא טהור: (מג) ונגע באחד

מנחת יהודה

מקורי רשי

כזאה, כי עי'זפגול יהיה: (ז) יפרש דלא תימא שקאי על
 פיגול דלגיל, כי אותו אף בלא טומאה אסור לאכול, לכן
 יפרש דקאי על קדש שלמים: (ח) פי' שיצא חוץ לעזרה,
 או קדשים קלים חוץ לחומת ירושלים, דהיוצא אסור באכילה, והפנימי מותר אעפ"י שנוגע בחיצון: (ט) מס"ש
 תאכל בנכח, שר"ל שרק הבעלים יאכלו בדרך הפסח: (מ) טן והבשר עד העיר, לא נמצא בזכור לאברהם, גם לא
 בהרבה

כא) ספרה, כריתות ה' ח': (כב) ספרה ילקוט ת"ק,
 פס"ו: (כג) דברי י"ב כ"ז: (כד) ספרה, פסחים ע"ט ח'
 או קדשים קלים חוץ לחומת ירושלים, דהיוצא אסור באכילה, והפנימי מותר אעפ"י שנוגע בחיצון: (ט) מס"ש
 תאכל בנכח, שר"ל שרק הבעלים יאכלו בדרך הפסח: (מ) טן והבשר עד העיר, לא נמצא בזכור לאברהם, גם לא
 בהרבה

לִיהוּה וְטִמְאַתּוּ עָלָיו וְנִכְרְתָה
הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַמִּיהָ: כִּי וְנֶפֶשׁ כִּי־
תִגַּע בְּכָל־טָמֵא בְטִמְאַת אָדָם אִוּ
בְּבִהֵמָה טָמְאָה אִוּ בְּכָל־שִׁקְץ
טָמֵא וְאָכַל מִבְּשַׂר־זֶבַח הַשְּׁלָמִים
אֲשֶׁר לַיהוָה וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא
מֵעַמִּיהָ: כִּי וַיִּדְבֹר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה
לֵאמֹר: כִּי דַבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לֵאמֹר כָּל־חֶלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׂב וְעֹז לֹא
תֹאכְלוּ: כִּי וְחֶלֶב נְבִלָה וְחֶלֶב טְרֵפָה

יִכּוֹל בְּשָׂרָא מִנְבֵּסַת
קוֹדֵשׁיָא דִּי קָדָם יי
וּסְאֻבֵּיהּ עֲלוּהִי וַיִּשְׁתַּצֵּי
אִנְשָׁא הַהוּא מֵעַמִּיהָ:
כִּי וְאִנְשׁ אֲרִי יִקְרַב בְּכָל
מִסְאֵב פְּסוּאַבַּת אִנְשָׁא
אִו בְּבִעִירָא מִסְאֵבָא אִו
בְּכָל רְחֵשׁ מִסְאֵב וַיִּכּוֹל
מִבְּשַׂר נִבְסַת קוֹדֵשׁיָא דִּי
קָדָם יי וַיִּשְׁתַּצֵּי אִנְשָׁא
הַהוּא מֵעַמִּיהָ: כִּי וַמְלִיל
יי עִם מֹשֶׁה לְמִימַר:
כִּי מְלִיל עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לְמִימַר כָּל תֵּרֵב תֹּר
וְאִימַר וְעִיזָא לֹא תִיכְלוּן:
כִּי וְתֵרֵב גְּבִיזָא וְתֵרֵב

אבן עזרא

רש"י

מן התורה, ואען ואומר אמת כי האליה תקרא חלב כי כן כתוב חלבו האליה תסיפה (לעיל ג ט) (מד), רק קדמונינו התירוה (מה) ואסרו כל חלב, אז ענה הלא כל חלב אסור מן התורה, כי כן כתוב כל חלב וכל דם לא תאכלו (למעלה ג יז) ובתחלה כתיב חקת עולם לדורותיכם (שם) (נו) גם אני עניתיו כי זה הפסוק דבק עם זבח השלמים (מו) ואין סלת חקת עולם לדורותיכם בכל פושבתיכם, ראיה נמורה, כי הנה כתוב ולחם וקלי וכרמל לא תאכלו עד עצם היום הזה עד הבואכם את קרבן אלהיכם (למטה כג יד), ושם כתוב חקת עולם, וא"כ לא נאכל לחם בגלות כי לא הקרבנו קרבן העומר (מה) וגם הוא השיב כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו (פ' כג) (מח')

מדבר כה), אכל טהור שאכל את הטמא אינו ענוש כרת אלא אזהרה מא) והבשר אשר יגע בכל טמא וגו' ואזהרת טמא שאכל את הטהור אינה מפורשת בתורה, אלא חכמים למדוה בגזירה שוה מז), ג' כריתות אמורות באוכלי קדשים בטומאת הגוף מנ) ודרשוה רז"ל בשנועות כו), אחת לכלל מד) ואחת לפרט מה) ואחת ללמד על קרבן עולה ויורד שלא נאמר אלא על טומאת מקדש וקדשיו מו): (כד) יעשה לכל מלאכה. זא ולימד על החלב שאינו מוטמא טומאת נבילות כו):

קרני אור

יהל אור

מעמיה, ומזר לומר שנית ונפש אשר חגע בכל טמא ואכל מבשר זבח השלמים לכה ונכרתה נפש שהיא מעמיה (פ' כח) הרי הראב"ע הרגיש בכפל הוה ואמר ועומתו עליו שהיה טמא מעלמו כזב ומצורע, גם בעבור מקרה (מה) עיין ברמב"ן מה שהשיב ע"ז: (מה')

מהס: (מד) שהאליה תקרא חלב: (מה) התירו חלב האליה: (מו) ונראה מהכתוב הזה, כי כל הנקרא חלב אסור ואפילו חלב האליה: (מו) שלמעלה, והכתוב אשר האליה והחלב שהן קרבין ע"ג המזבח: (מה') הכולל קדשים וחולין:

מנחת יהודה

מקורי רש"י

בהרבה חופשים ואינו רש"י: מא) וכו"ל "באזהרה": מנ) מן ולא יטמאו את בחניהם (בסר' ה' ג') דהיינו אזהרה שלא יבא בסומאת הגוף למקדש: מנ) באדם טמא האוכל קדשים, אחד (למטה כ"ב ג') כל איש אשר יקרב סכל עליו ונכרתה, ואז"ל בזבחים מ"ה ב' דתאי יקרב אכילה היא, והאי דנקם לשון הקרבה דסיירי בראוי ליקרב כגון שפסא זה אכל קדשים שקדשו בכלי שרת, ושתיים מן הכריתות כאן כפ' כ' ובפ' כ"א: מד) היא דאל הקדשים (למטה כ"ב ג') לפי שכלל כל הקדשים: מה) אחת מן השתיים שבכאן והוא כפ' כ' ומרה זו נדרשת ב"ג סודות של ר"י, כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל וכו': מו) ואחת מן הכריתות האלו שהיא יתירה נכתב בגלות על הפוסאה

כה) ספרא זבחים מ"ג ב', ירושלמי פ"ק דשנועות ה"ב: כו) דף ו' א', ועיין בפ' רש"י ט"ז: כז) ספרא, ועיין

יעשה לכלי מלאכה ואכל לא
 תאכלהו: כה כי כלי אכל חלב מן
 הבהמה אשר יקריב ממנה אשה
 ליהוה ונכרתה הנפש האכלת
 מעמיה: כו וכרדם לא תאכלו בכל
 מושבותיכם לעוף ולבהמה: כז כלי
 נפש אשר תאכל כרדם ונכרתה
 הנפש ההוא מעמיה: פ כח וידבר
 יהוה אל משה לאמר: כט דבר אל
 בני ישראל לאמר המקריב את
 זבח שקמיו ליהוה יביא את קרבנו

תבירא יהעביד לכל
 עבדתא ומיכל לא
 תיכלוניה: כה ארי כל
 דייכול תרפא מן בעירא
 די יקרבו מנה קורבנא
 קדם יי וישתיצי אנשא
 דייכול מעמיה: כו וכל
 דמא לא תיכלון בכל
 מושבותיכון דעופא
 ודבעירא: כז כל אנשא
 דייכול כל דמא וישתיצי
 אנשא ההוא מעמיה:
 כח ומליל יי עם משה
 למימר: כט מליל עם בני
 ישראל למימר דמקרב
 ית נכסת קודשוהי קדם
 יי ייתי ית קורבניה קדם

אבן עזרא

רש"י

זבח השלמים, והעד כי כל אוכל חלב מן
 הבהמה אשר יקריבו ממנה (פ' כח) להוציא
 חלב כל בשר שאיננו קרב לשלמים, והכלל
 בשר חול (מט), על כן הזכיר בפרשה הזאת,
 וחלב נבלה וחלב טרפה יעשה לכל מלאכה
 ואכול לא תאכלוהו (פ' כד) וידוע כי בשר
 הנבלה והטרפה אסורות, והאסור הוא הבשר,
 ובעבור שאין החלב קרב לגבי המזבח (נ)
 שפא יחשוב אדם שהוא סותר (נא) על כן
 הזהיר ואכול לא תאכלוהו (נג) ובעבור זה
 לבאר עונש האוכל חלב בשר קדש (נד) וכן
 סותר, והראיה הנמורה שאמר בס' אלה הדברים

ואכל לא תאכלהו. אמרה תורה יבוא
 איסור נבילה וטרפה ויחול על איסור חלב,
 שאם אכלו יתחייב חף על לאו של נבילה,
 ולא תאמר אין איסור חל על איסור כח):
 (כו) לעוף ולבהמה (מו). פרט לדם דגים
 ומגזים (מח) כט): בכל מושבותיכם. לפי
 שהיא חובת הגוף ואינה חובת קרקע (מט)
 נוהגת בכל מושבות, ובמס' קדושין (ל) מפרש
 לא הזכיר הדם (נג) ובאה זאת הפרשה
 כל דם הוסיף לעוף (נה), על כן חלב העוף
 יהל אור

קרני אור

יהל אור

לילה, ואחריו נמשך הלל"ג, אבל כשהגישו חל פסוק
 (למטה כב ג) אמר חלוקים לדמיכם כל חיש אשר יקרב
 מכל זרעכם חל הקדשים אשר יקדישו בני ליה ועומלתו
 עליו ונכרתה הנפש ההוא מלפני חני ד', העלים הראש"ע
 פנים ממנו כי היו כנגד פירושו לפי שהזכיר במקום אשר
 וכל הדמים אסורים, והזכירו חס"ו כפ"ע: (נד) ורק
 חלב הקדשים אסור: (נה) כפ" כ"ו, וכל דם לא תאכלו וכו', לעוף ולבהמה, ולא הזכיר איסור החלב בעוף:

(מט) והחלב מבשר הול לא אסר הכהוב: (נ) פי' חלב
 נבלה וטרפה אין מקריבים: (נא) שהלכ נבלה וטרפה
 מותר אחר שאינם קרבים על גבי המזבח: (נב) והולך
 לפרש איסורו, ועיין המבאר מה שהשיג ע"ז, ובהמעמר
 מה שביאר ע"ז: (נג) פי' כשהזכיר איסור החלב בזאת
 הפרשה לא הזכיר הדם עמו, מפני שבדם אין שום הבדל,
 חלב הקדשים אסור: (נה) כפ" כ"ו, וכל דם לא תאכלו וכו',
 מקורי רש"י

מנחת יהודה

מקורי רש"י

הפוסאה הכתובה אצל עולה ויורד, ופחמה הכתוב, ולא
 פי' על איזו פוסמאה חייבתו תורה קרבן הופנה כרת
 ללמדך שלכפר על כרת זה הוא בא שהוא פוסמאת קדש
 ועיין (למטה כ"ב ג'): (מז) לעוף ולבהמה, צ"ל אחר
 ויוב"ע תרגם עה"פ כל נפש אשר תאכל כל דם
 אסור כפני מראית עין וכן פי'
 (בריתות כ"א ב') דסדגים שכינסו אסור: מט) שהיא סופלת על הגוף, פי' על גופו

פסמים כ"ג ח' וב' : כח) מולין ל"ז ח', וק"ג ח', זכמים
 ע', ח' ילקוט מק"ד : כט) ספרא, כריתות כ' ב' ילקוט
 מק"ה פס"ו : ל) דף ל"ז ב' :
 בכל מושבותיכם" וכ"ה בול"ל : מה) כי הם סותרים בלא שחיטה,
 פי' כ"ו) כל אדם מן דכל חי, ופי' מכל החי אפילו דם דגים כשכנסו
 במקום אחר אסור כפני מראית עין וכן פי'
 (בריתות כ"א ב') דסדגים שכינסו אסור : מט) שהיא סופלת על הגוף, פי' על גופו

לִיהוָה מִזְבַּח שְׁלָמֵינוּ : ל יָדֵינוּ
 תָּבִיאֵנָה אֶת אֲשֵׁי יְהוָה אֶת־הַחֶלֶב
 עַל־הַחֹזֶה יִבְיָאֵנוּ אֶת־הַחֹזֶה לְהַנִּיף
 אֹתוֹ תְנוּפֶה לְפָנֵי יְהוָה : לֹא וְהַקְטִיר
 הִכְהֵן אֶת־הַחֶלֶב הַמִּזְבַּח וְהָיָה
 הַחֹזֶה לְאַהֲרֹן וּלְבָנָיו : לֹב וְאֵת שׁוֹק
 הַיָּמִין תִּתְּנוּ תְרוּמָה לְכַהֵן מִזְבְּחֵי
 שְׁלָמֵיכֶם : לֹג הַמִּקְרִיב אֶת־דָּם

מִנְבֶּסֶת קוֹדֵשׁוֹתֵי :
 לִידוֹתֵי יִיתוֹן יֵת קוֹרְבָנֵי
 דֵּי יֵת תְּרַבָּא דְעַל חֲדָיָא
 יִתִּינֵיהּ יֵת חֲדָיָא
 לְאַרְמָא יֵתִיהּ אֲרַמּוּתָא
 קָדָם יִי : לֹא וְיִסַּק פְּהֵנָא
 יֵת תְּרַבָּא לְמַדְבַּחָא וְיֵהִי
 חֲדָיָא לְאַהֲרֹן וּלְבָנָוֵהִי :
 לֹב וְיֵת שׁוֹקָא דִּימִינָא
 תִּתְּנוּן אֲפָרְשׁוּתָא לְכַהֲנָא
 מִנְבֶּסֶת קוֹדֵשׁ יִכּוֹן :
 לֹג דְמִקְרִב יֵת דָּם נְבֶסֶת
 קוֹדֵשׁוֹתֵי יֵת תְּרַבָּא מִבְּנֵי

אבן עזרא

בבשר תאווה שהוא חול שיאכלנו כולו (נו), ולא הוציא רק את דמו לבדו בשלשה מקומות ואין זכר לחלב כלל, אז פקח הצדוקי עיניו ופצה בשפתיו שבועה שלא יסמוך על דעתו בפירוש המצות, רק ישען על העתקת הפירושים (נו) [ז]:

רש"י

למה הולך לומר (ל) ידיו תביאנה. שהיא יד הבעלים מלמעלה (נא) והחלב והחזות נהנין בה (נב), ויד כהן מלמטה ומניפן (נג) לא) : את אשי ה'. ומה הן האשים את החלב על החזה : יביאנו. כשמביאו מבית המטבחים (נד) נותן החלב על החזה, וכשנותנו ליד הכהן המניף נמלא החזה למטה, והוא האמור בזקוקס אחר שוק התרומה וחזה התנופה על אשי החלבים יביאו להניף וגו' (נז) ולאחר התנופה נותנו לכהן המקטיר ונמלא החזה למטה, והוא שנאמר וישימו את החלבים על החזות ויקטר החלבים המזבחה (לג), למדנו שג' כהנים זקוקין לה, כך מפורש במנחות (לד) : את החלב על החזה יביאנו. ואת החזה למה מביא להניף אותו הוא מביאו, ולא שיהא הוא מן האשים, לפי שנאמר את אשי ה' את החלב על החזה, יכול שיהא אף החזה לאשים (נה), לכך נאמר את החזה להניף וגו' : (לא) והקטיר הכהן את החלב. ואמ"כ והיה החזה לאהרן, למדנו שאין הבשר נאכל בעוד שהאימורים למטה מן המזבח (נו) (זח) : (לז) שוק. מן הפרק של ארכובה הנמכרת עם הראש עד הפרק האמצעי שהוא סובך של ירך (נ) (זח) : (לג) המקריב את דם. מי שהוא ראוי לזריקתו ולהקטיר חלבו, ילא עמא בשעת זריקת דמים, או בשעת הקטר חלבים

קרני אור

טומאתו כוז ומזרע, והחלב"ג כתב וטומאתו עליו למדנו שלא יתחייב כרת אלא כשהיטה טומאתו עליו בשלמות, אבל אם התחיל להטהר מטומאתו כאלו האמר שטבל אין טומאתו עליו ולא חייב כרת אלא מלקות (רז"א) : [ז] מזה נראה ברור כשמע בזהרים נזקת כמ' ו"לן וחוס דעתו במה שסיים שפקס עיני הצדוקי והראה לו סולשת סמיכתו על

יהל אור

(נו) (בדברים פ' יב) : (נו) כ"ה בכל הדפוסים, (נז) (לד) דף ס"ב א' : (לה) ספרא, כסמים כ"ט ז' : (לז) מולין קל"ד ז', מגינס י"ג א, עיין רש"י

מנחת יהודה

של אדם, כגון שבת תפילין מילה וכיוצא בהם, ואינה מובטחת על הקרקע ולא על גידוליו : (נ) והשיבו שם, איצטריך, סד"א הואיל ובענינא דקרבתיה כתיבי בזמן דאיכא קרבן ליתסר חלב ודם בזמן דליכא קרבן לא, קט"ל : (נא) מיד הכהן : (נב) ביד הבעלים : (נג) והכהן כניח ירו תחת יד הבעלים ומניפן : (נד) פי' הכהן : (נז) ואמ"כ דכתיב והיה החזה לאהרן וגו', ה"א דמקצהן לאשים ומקצהן לאהרן, כמו גבי כבוד (ג"א) : (נו) ולפי סדר הלשון ראוי שיואמר בהפך את החזה להניף אותו תנופה והיה לאהרן ולבניו, והחלב יקטיר הסוככה, מזה הוציאו חז"ל (ספרא ובפסחים ג"פ ב') שהיא הנאי, דאין הכהנים זכאים בחזה עד הקפרת החלב (התורה"ס) : (נ) סובך פי' רש"י (חולין קל"ד ב') פרק שבין הקולית ועצם האמצעי, וכן פי' הרע"ב בפי' המשניות, והשוק הוא

מקורי רש"י

הַשְּׁלָמִים וְאֶת־הַחֶלֶב מִבְּנֵי אֹהֶרֶן
 לֹא תִהְיֶה שׁוֹק הַיָּמִין לְמִנֶּה: לֹא כִי
 אֶת־חֲזֵה הַתְּנוּפָה וְאֶת אֶשְׁרֵי
 הַתְּרוּמָה לְקַחְתִּי מֵאֵת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל
 מִזְבְּחֵי שְׁלָמֵיהֶם וְאֶתֶּן אֹתָם לְאֹהֶרֶן
 הַכֹּהֵן וּלְבָנָיו לְחֶק־עוֹלָם מֵאֵת בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל: לֵה זֹאת מִשְׁחַת אֹהֶרֶן
 וּמִשְׁחַת בָּנָיו מֵאֲשֵׁי יְהוָה בַּיּוֹם
 הַקָּרִיב אֹתָם לִכְהֹן לַיהוָה: לו אֲשֶׁר
 צִוָּה יְהוָה לָתֵת לָהֶם בַּיּוֹם מִשְׁחַתוֹ

אֹהֶרֶן דִּי־יָהּ יְהִי שׁוֹקָא
 דִּי־מִינָא דְחוֹלֵק: לו אֲרִי
 ית חדיא דארמונתא וית
 שוקא דאפרשותא
 נסבית מן בני ישראל
 מנכסת קודשיהון
 ויהבית יתהון דאֹהֶרֶן
 פהנא וּלְבָנָוֵי דְקִים
 עֲלָם מן בני ישראל:
 לה דארבות אֹהֶרֶן ורבנות
 בְּנוֹהֵי מְקוֹר־בְּנֵי־אֵל
 בְּיוֹמָא דְקָרִיב יתהון
 לְשִׁמְשָׂא קָדָם יי: לו די
 פְּקִיד יי לְמִתָּן דְּהוֹן
 בְּיוֹמָא דְרַבִּי יתהון מן
 בְּנֵי יִשְׂרָאֵל קִים עֲלָם

רש"י

שאינו חולק בבשר לו): (לד) התנופה

אבן עזרא
 לב שוק הימין. לזורק הדם והחזה לכל
 הכהנים (נח): לזאת זאת שבר משחת
 ביום משחו. מיום, וכן בבשר ובלחם (לפטה)

או משחת בניו נגידות (ס): לו
 יהל אור

קרני אור

פשוטי ככתובים ושאלו כריכים לקבלה, ולא פ"י כגורס
 מפשט המקרא, וכבר הוכחתי לדקתו (תולדות הרשב"ע
 ספרה צו) ומלילס חלילה להם ז"ל שיכיה דעתו שחלב סולין
 מותר, כי כן דרך סויכות בשאלה ובמסכה, ולפעמים
 לכביא רחיה לסובת המתנגד עד שיצא כנוגס מטרת
 סויכות, וכן היה עם הצדוקי, והנה הראשון שהרשיעו
 לחשוב על הס' ז"ל שכן דעתו בחמת הוא הרמב"ן ז"ל
 (ויקרא ג ט, ו כס) ואמריו נמשכו כמה גדולים בלי סקור
 דעתו על נכון בחמת, כמו הרה"ג החסיד ר' מייס ז'
 פטר (אור החיים ויקרא ז כה) ועוד ועוד, וקרוב לזמנינו
 גד"ל מור בו מדעתו הראשונה, וז"ל באגרתו שכתב להג' שו"ר
 (אגרות גד"ל צד 276), ופחה ביום הוא יום קבלתי
 אגרתך ראיתי שטעמתי והטעמתי להראב"ע כמה שדעתו
 לחובה גם בענין הזה של החלב, והדין עמו, כי להשיב
 להקראי נחמון, ולא לגלות פנים בתורה שלא כהלכה,
 הוא כתב בפ' ויקרא ועוד אזכיר טעות גדולה שטעה ר'
 אברהם בטעמו עמהם הרע לומר מהם עכ"ל, ובפ' צו
 השריף לשון לסתור כל טענותיו, ודבריו עשו רושם שוק
 בזכרוננו מאז בימי ילדותי, ולא הוספתי עוד לסקור
 חסד בענין ובפרט כי מעולם לא עזמתי לי לשפט את
 הראב"ע לא בענין זה ולא בשאר ענינים, וחתם ידיו
 חס בלא חריכות דברים במשח ומתן של הלכה היות חומר
 חלי. קרא נא דבריו בדעת צלולה ותרחה כי אין כל
 דבריו חללא להשתוק הקראי חולי היותי רוחה
 טעמתי, ואז בלא ספק היותי מוכר למור בי, ויהי
 מה, הנני עתה מוד, כי, ולא חוסף עוד להכיר את
 החלב שפשע הראב"ע, ופחה חולי חומר חלי, חללא
 חטוט באמרך על ראב"ע שחללא נמש ופשוט
 בטעמתי, וחתם הוא הנחש והטמו במשפטין, וקיימת
 בעלמך כל הפוסל במומו טוסל, ולא קיימת מוס
 שכן חל חומר לסתור, סן חמת כי טעמתי חז, ולא
 דקדקתי במשפטו וילא משפטו מסוקל פיי"ס
 כהארץ עוד להצדיק את עצמו, וכן הגאון ר'
 יוסף שאל כלוי באטאטואסן (דברי שאל ויקרא)
 הצדיק את הראב"ע ז"ל, ועל פס שכתב
 המבאר רנה"ו, וראב"ע ז"ל נטה מן הדרך
 הישר ואמר שחלב סולין שומר, ואינו כן
 חן השיב לצדוקי שלולי קבלת ס"ל

וכד"ק, על העתקת הצדיקים ופירושה: (נח) וכן
 פ"י הרד"א, והמבאר לנתה"ש השיג על הה' ז"ל
 מפני ששתיהן חזה ושוק לבית אב הטובדים:
 (נט) וכן פ"י הרשב"ס: (ס) פ"י שהוא לשון גדולה,
 כמו למשחה בהם (שמות כט כט), וכן פ"י הרלב"ג
 זאת הגדולה שנתגלו במשיחתן לקחת מתנת האישים,
 וכן פ"י החוקוני, והמבאר לנתה"ש, וכן תיוב"ע:

פטר (אור החיים ויקרא ז כה) ועוד ועוד, וקרוב לזמנינו
 גד"ל מור בו מדעתו הראשונה, וז"ל באגרתו שכתב להג' שו"ר
 (אגרות גד"ל צד 276), ופחה ביום הוא יום קבלתי
 אגרתך ראיתי שטעמתי והטעמתי להראב"ע כמה שדעתו
 לחובה גם בענין הזה של החלב, והדין עמו, כי להשיב
 להקראי נחמון, ולא לגלות פנים בתורה שלא כהלכה,
 הוא כתב בפ' ויקרא ועוד אזכיר טעות גדולה שטעה ר'
 אברהם בטעמו עמהם הרע לומר מהם עכ"ל, ובפ' צו
 השריף לשון לסתור כל טענותיו, ודבריו עשו רושם שוק
 בזכרוננו מאז בימי ילדותי, ולא הוספתי עוד לסקור
 חסד בענין ובפרט כי מעולם לא עזמתי לי לשפט את
 הראב"ע לא בענין זה ולא בשאר ענינים, וחתם ידיו
 חס בלא חריכות דברים במשח ומתן של הלכה היות חומר
 חלי. קרא נא דבריו בדעת צלולה ותרחה כי אין כל
 דבריו חללא להשתוק הקראי חולי היותי רוחה
 טעמתי, ואז בלא ספק היותי מוכר למור בי, ויהי
 מה, הנני עתה מוד, כי, ולא חוסף עוד להכיר את
 החלב שפשע הראב"ע, ופחה חולי חומר חלי, חללא
 חטוט באמרך על ראב"ע שחללא נמש ופשוט
 בטעמתי, וחתם הוא הנחש והטמו במשפטין, וקיימת
 בעלמך כל הפוסל במומו טוסל, ולא קיימת מוס
 שכן חל חומר לסתור, סן חמת כי טעמתי חז, ולא
 דקדקתי במשפטו וילא משפטו מסוקל פיי"ס
 כהארץ עוד להצדיק את עצמו, וכן הגאון ר'
 יוסף שאל כלוי באטאטואסן (דברי שאל ויקרא)
 הצדיק את הראב"ע ז"ל, ועל פס שכתב
 המבאר רנה"ו, וראב"ע ז"ל נטה מן הדרך
 הישר ואמר שחלב סולין שומר, ואינו כן
 חן השיב לצדוקי שלולי קבלת ס"ל

מקורי רש"י

סס ד"ה שוק, ירושלמי יבמות פ"ב ס"א: לו) פקרא,
 ונחיס צ"ט א', פסחים כ"ט ב' ז

מנחת יהודה
 הוא עצם האמצעי בלבדו שבו צומת תנדין חו היא דעת
 ר' יהודה ועיין הוי"ט דטלין פ"י ס"ד ד"ה, עד סוכך
 שכתב ואני חסח על רש"י שמסרש בפ' צו גבי שלמים
 וז"ל, ואמאי שבקיה לת"ק, וראב"ע לא אמר ע"ז, ושוב תרא ל
 שבך השינו סס"ג בעשוי ס"י קפ"ג, ועיין
 בראשון

אתם מאת בני ישראל חקת עולם
 לדרתם: לו זאת התורה לעלה
 למנחה ולחטאת ולאשם
 ולמלואים ולזבח השלמים:
 לח אשר צוה יהוה את משה ביהו
 סיני ביום צותו את בני ישראל
 להקריב את קרבניהם ליהוה
 במדבר סיני: פ רביעי ח א וידבר
 יהוה אל משה לאמר: ב קח את

לדריהון: לו דא אורייתא
 לעלתא ל סג חת א
 ולחטאתא ול אשם א
 ולקורבניא ול זבחים
 קודשיא: לח די פקיד יי
 ית משה בטורא דסיני
 ביומא דפקיד ית בני
 ישראל לקרבא ית
 קורבני הון קדם יי
 במדברא דסיני:
 א ומלי י עם משה
 למימר: ב קרב ית אהרן
 וית בגוהי עמיה וית
 לבושיא וית משחא
 דרבותא וית תורא

רשי

אבן עזרא

ח לב) (סא) [ח]: לו ולמלואים. בכתוב בס' ואתה תצוה (סב) [ט]: לח להקריב את קרבניהם לר' במדבר סיני. כי לא הקריבו קרבן עד שבאו אל הר סיני (סג), וכבר הראיתוך שמזבח שבנה משה על חלושת עמלק הוא בחורב והוא הר סיני, ושם ישבו ישראל שנה פחות עשרה ימים, כי כן כתוב (סד) ובמדבר לא הקריבו עולות, כי כן אמר הנביא הזבחים ומנחה הנשתם לי במדבר ארבעים שנה בית ישראל (עמוס ה כה) (סה)

יהל אור

קרני אור

(סא) שפי' נבשר ומלחם, וכן כאן פי' מיום שהקריב אוחם לכהן ינתן זה להם לחק עולם ובי"ת ביום הוא במקום מ"ס, וכן פי' הרדי"א והחזקוני: (סב) כי בפרשיות אלו לא נזכרו מלואים: (סג) ובהר סיני עשו עולת תמיד חמשים יום, והיו ישראל בישוב, כי בחדש הראשון בשנה השנית באחד לחדש הוקם המשכן (שמות מ יז) ובחדש השני בעשרים לחדש נסעו מסיני (בבמד' י, יא, יב) הרי חמשים יום: (סד) שהרי בר"ה סיון של שנה ראשונה באו להר סיני, ובחייב בשנה השנית בחדש השני בעשרים לחדש נעלה הענן (שם י יא) וכן כתב הח' ז"ל שם, והנה פמדו צמיני קרוב משנה: (סה) ופי' שם הח' ז"ל יראה בדרך הפשט, כי ה"א הזבחים, ה"א החימה, והנה הטעם שלא הגישו, וקדמונינו ז"ל אמרו כי הלויים הקריבו (כ"ה חגיגה ו ב) ואם היא קבלה קבלנו, כי על דרך הפשט לא הקריבו:

יוכל לעשות ולומר שחלב מולין לא נאמר בתורה, ונכנסו דבריו בלב השואל עד שפלה פיו בשבועה שלא יסמוך על דעתו רק ישען על העמקת הפירושים, והרה"ג מ' אלכסנדר זיסקינד מיימן בהערותיו על ביאור רמב"ם כתב ז"ל, ולפענ"ד כל מה שדבר הראב"ע ז"ל בזה לא דבר אלא כנגד המכחישים, להראות עד כמה נוכל לבוא לידי טעות אם לא נחמין לקבלה ונלך אחר פשטי הכתובים בלבד, ויהי מלקו ממי שחושדין אותו ואין צו, ואני תמה על הרמב"ן ז"ל שעלה על דעתו לחשוד אותו בכך אשר עין בעין נראה כי הלילה לא עלתה על דעת הראב"ע ז"ל לדבר אחר רק לשוק את הקבלה בעיני המכחישים ע"כ, והגאון רי"ז שעקלענבורג ז"ל לא רצה ג"כ למקור על כל הענין, רק ברצונו המאשימים אותו, ובידעו לדקת הח' ז"ל כתב (הכוכ"ק) "ומ"ש צמי' הראב"ע על פ' זה אינו מהחכם המחבר עצמו, כי כבר ידענוכו מכמה מקומות בבאוריו כיומו ממחבבי דברי מעתיקי השמועה, וממקבלי דבריכם באהבה, אבל הוא תוספת מתלמיד טועה כבודע ששלטה יד אמרים בדברי הראב"ע ע"כ, אך מי שראה בעין חודרת בל דברי הח' ז"ל לא האשים אותו ז"ל המעמר ודע' שלא בא הראב"ע להורות הלילה, כמו שהשנו רבים, וכן שלמים, אך כוון לפרש פשטות הכתוב, ובעיקר סדן כבר בודה אל הקבלה האמיתית פי"ש: [ח] והרמב"ן ז"ל פי' ביום משחו בעת המשיחה, והמבאר לנתת' ירש ביום שמש, ופי' ביום שהתחילו לעבוד במקדש שהוא מנוך הסגור, והרמב"ן הסכים להרמב"ן ז"ל פי"ש [ט] והטעם מה שהזכיר מלואים בזה עיין רב"ס:

מקורי רשי

מנחת יהודה

בראשון לציון סה שכתב ע"ו, והיטיב לבאר דברי רשי ז"ל בזה, בס' רמ"ח איברים לחד"ר ז"ל קאצענעלסאן צד 85: (ח) עיין רמב"ן למטה י' ס"ו: (ט) שכל פלוגי יד בכל פקום אינו אלא לשון חינוך: חכמת

אֶהְרֵן וְאֶת־בְּנָיו אֹתוֹ וְאֵת הַבְּגָדִים
 וְאֵת שֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְאֵת אֶל־פֶּתַח
 הַחֹמֶת וְאֵת שְׁנֵי הָאֵילִים וְאֵת סַל
 הַמִּצּוֹת: וְאֵת כָּל־הָעֵדָה הַקֹּהֵל
 אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה
 כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ וַתִּקְהַל
 הָעֵדָה אֶל־פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד:

דחטאתא וית תרין
 דכרין וית סלא דפטירא:
 ג וית פל פנשתא פנוש
 לתרע משפן זמנא:
 ד ועבד משה פמא די
 פקיד יי יתיה ואתפגשת
 פנשתא לתרע משפן
 זמנא: ה ואמר משה
 לכנשתא דין פתגמא די
 פקיד יי למעפד: ויקרב
 משה ית אהרן וית פנוהי

וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעֵדָה זֶה הַדָּבָר אֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
 לַעֲשׂוֹת: וַיִּקְרַב מֹשֶׁה אֶת־אֶהְרֵן וְאֶת־בְּנָיו וַיִּרְחֹץ

רש"י

אבן עזרא

גם לא עשו פסח כי אם במצרים, ושנות
 בהר סיני (פו) כי במדבר לא היו להם
 מקנה, ואחר שנפעו סהר סיני לא סלו בדרך,
 והנה רובם ערלים, ובעבור אכילת פסח סל
 אותם יהושע:

שבעת ימים קודם הקמת המשכן (א)
 שאין מוקדם ומאוחר בתורה: קח את
 אהרן. קחו דברים ומשכו (ב):
 ואת פר החטאת. אלו האמורים בענין
 לוחם המלואים בואתה תאה (ג), ועכשיו
 ציוס ראשון למלואים, חזר וזרו בשעת
 מעשה: (ג) הקהל אל פתח אהל מועד.
 זה אחד מן המקומות שהחזיק מועט את
 המרובה (ד): (ה) זה הדבר. דברים
 שחראו שאני עושה לפניכם לזי הקב"ה
 לעשות, ואל תאמרו לכבודי ולכבוד אחי אני

יהל אור

קרני אור

[א] ובספרא שא, עשה במעמד כל העדה שיכיו טכנים קדושה
 שבוטה, ובתנאומא ח' לו סי' יב תנאומא
 ה טו ב"ר פ"ה ו' ויקר פ"י ט, עשה למד מן המקומות
 שבמועט מחיק את המרובה וכן פי' רש"י ז"ל: [ב] ועיין
 בתוס"מ קס"ט, שרמ"ס זו היתה כמי מקוס כמו שפי'
 רש"י (שמות כט ד) ללא כראש"ע שכתב ויקרב אל הכיור
 והיטה עבילת ואח"כ קדוש, וכן כתב המבאר לגתס"ט

(פו) גם קרבנות יוהכ"פ בשנה השנית:
 (ה) הזכירם בשמות כט: (ב) כי בכל מקום שיאמר
 עדה יכוין על הסנהדרין, וכ"כ ויהי
 ציוס השמיני קרא משה לאהרן ולבניו ולוקני ישראל
 (למטה ט א): (ג) וע"ש ההגורה נקרא האפוד
 אפוד: (ד) כמ"ס וישם את המלנפת וגו' וישם על
 המלנפת וגו' את לין הזהב: (ה) וכן פי' הח' ז"ל
 בפי' הקלר (שמות כח ל) ונתת אל חשן המשפט את האורים ואת החומים, כמו ונתת אל הארון את
 העדות (שם כה טו), ופירשתי שם, האורים ותומים היה דבר מה שנתן משה בחשן המשפט בלוסן שנתן
 העדות אל הארון: (ו) ולא הזכיר האבנים, ופייס שם בפי' הקלר, והנה אינם האבנים הנזכרות בלרבעה

מקורי רש"י

מנחת יהודה

(א) חקמת המשכן היה בר"ח ניסן, וזה היה בכ"ג אדר
 (ס"ט פ"ו): (ב) אינו קיחת הקנין רק לקיחת הגיונית
 שלוקח לבו ומכשיבו בדברים:

שמות כ"ח מ"ח: א) עיין רש"י ובמים ק"ח ב'
 ד"ס שער נהשון בשם הס"ט, פס"ו: ב) ספרא מכילמא
 דמלואים, תנאומא ח' לו י', תנאומא ב' לו י"ד, ילקוט
 תקי"ד בשם התנאומא, מדרש חגדה, פס"ו: ג) שמות
 כ"ט: ד) תנאומא ח' לו י"ב, תנאומא ב' לו ס"ז, ב"ר פ"ט ו', ויקר פ"י ט', ילקוט ברא"ר ו', מדרש חגדה:

אתם במים: ויתן עליו את-
הפתנת ויתגר אתו באבנט וילבש
אתו את המעיל ויתן עליו את-
האפד ויתגר אתו בחשב האפד
ויאפד לו בו חצי התורה בפסוקים: ח וישם
עליו את החשן ויתן אל החשן
את האורים ואת התמים: ט וישם
את המצנפת עד ראשו וישם על-
המצנפת ארמוג פניו את ציץ
הזהב נזר הקדש כאשר צוה יהוה
את משה: י ויקח משה את שמן
המשה וימשח את המשכן ואת-
כר אשר בו ויקדש אתם: יא ויז
ממנו על המזבח שבע פעמים
וימשח את המזבח ואת כל-כליו
ואת הכיור ואת כנו לקדשם:
יב ויצק משמן המשה על ראש

ואסחי יתהון במיא:
ויהב עלוהי ית פתונא
וריו יתיה בהמינא
ואלביש יתיה ית מעילא
ויהב עלוהי ית אפודא
וריו יתיה בהמין אפודא
ואתקן ליה ביה: ח ושני
עלוהי ית חושנא ויהב
בחושנא ית אוריא וית
תו מ'א: ט ושני ית
מצנפתא על רישיה ושני
על מצנפתא לקביל
אפוהי ית ציצא דדהבא
כלילא דקודשא פמא די
פקיד י' ית משה:
י ונסיב משה ית משחא
דרבנותא ורבי ית
משכנא וית כל די ביה
וקדיש יתהון: יא ואדי
מניה על מדבחא שבע
זמנין ורבי ית מדבחא
וית כל מנהי וית כיורא
וית בסיסיה לקדשותהון:
יב ואריק ממשחא
דרבנותא על רישא
דאתרן ורבי יתיה

אבן עזרא

רש"י

בצווי (ז) [ג]: י ויקח משה את שמן המשה. עושה, כל הענין הזה דפרשת המלוכים פירשתי
שעמו וכבר לקח קודם משיחת אהרן (ח): זולתה תלוה (ה): (ח) את האורים. כתב
סל סס המפורש (ז): (ט) וישב על המצנפת. פתילי חכלת הקבועים בליץ נתן על המלנפת,
נמלא הליץ תלוי במלנפת (ז): (יא) ויז ממנו על המזבח. לא ידעתי היכן נלטווה
בהזאות הללו (ג): (יב) ויצק וימשח. במחלה יולק על ראשו, ואח"כ נותן בין

קרני אור

יהל אור

טכסנרא נמנת כן כמו כה"ג כלובש בגדי בד ציוס"כ טעון הקורים": (ז) לא משה בעלמו: (ח) סדר המשיחה
טכילה וכן כל פעם שמחליף מצבדים לבגדים: [ג] ודעת היתה המשכן וכליו, ואח"כ משיחת אהרן, ואח"כ
משיחת בניו, ואחרי שהכתוב יספר לבישת אהרן קודם, וכוודאי היתה המשיחה תיכף אחר הלבישה,

מנחת יהודה

מקורי רש"י

(ג) שהרי כפ' תצוה ששם היה הצווי מחמשה הזה, לא (ה) שמות כ"ט: (ו) עיני רש"י פעות כ"ט ל': (ז) עיני
רש"י

ויקרבו את בני אהרן וימשה אתו לקדשו :
 ויקרב משה את בני אהרן ויקבשם כפתנת ויתגר אתם אבנט
 ויחבש להם מגבעות כאשר צוה
 יהוה את משה : חמישי יד ויגש את פר
 החטאת ויסמך אהרן ובניו את
 ידיהם על ראש פר החטאת :
 וישחט ויקח משה את הדם
 ויתן על קרנות המזבח סביב
 באצבעו ויחטא את המזבח ואת
 הדם יצק אל יסוד המזבח
 ויקדשוהו לכפר עליו : ויקח את
 כל החלב אשר על הקרב ואת יתרת הכבד
 ואת שתי הכליית ואת חלב הן ויקטר משה

לקדשותיה : י וקריב
 משה ית בני אהרן
 ואצבעינן פתונין וזריז
 יתהון המינין ואתקוליהון
 כובעין כמא די פקיד י
 ית משה : י וקרב ית
 תורא דחטאתא וסמך
 אהרן ובנוהי ית ידיהון
 על ריש תורא דחטאתא :
 טו ונגבס ונגסיב משה ית
 דמא ויהב על קרנת
 מדבחא סחור סחור
 באצבעיה וד פי ית
 מדבחא וית דמא אריק
 ליסודא ד מדבחא
 וקדשיה לכפרא עלוהי :
 טו ונגסיב ית כל תרבא
 די על גוא וית חצר
 כבדא וית פרתין כוילין

אבן עזרא

רש"י

יג ויקרב משה את בני אהרן . פעם שנית (ט)
 בעבור שארכו הדברים , או טעמו כאשר
 הקריב משה את בני אהרן הלבישם כתנות [ד] :
 ומלת וילבשם . יוצאה לשנים סועלים (י) :
 טו ויחטא . כבר פירשתיו (יא) : ויקדשוהו .
 לכפר עליו כל העונות (יב) : טז ויקח את
 כל החלב אשר על הקרב . וכתוב בתחלת
 המכסה את הקרב (למעלה ז ג) (יג) וכתוב
 אשר על הקרב (למעלה ג ג) (יד) דע כי

קרני אור

יהל אור

ואלו יהיה משיחת אהרן קודם למשיחת המשכן ,
 לזה יפרש הח' ז"ל , וכבר לקח ומשה המשכן קודם
 משיחת אהרן , וכשמשח המשכן הלביש אהרן ומשחו ,
 ואלו כ הלביש בניו ומשחם : (ט) הלא כבר כתוב
 למעלה פ' ו שהקריבם : (י) וכבר פ' הגי' פעולים ,
 פי' לא שהוא הלביש אותם אלא אמר להם שילבשו : (יא) שמות כס יד , למעלה ו יע : (יב) וכן פי'
 רש"י ז"ל : (יג) והנה באמרו את כל החלב , כולל גם המכסה : (יד) פי' אחר שכתב החלב המכסה את

מנחת יהודה

מקורי רש"י

רש"י שמות כ"ס ל"ו : ח) כוונת פי' ב' , פס"ז : נזכרה שם הזאה כלל , ועיין רמב"ן סה שביאר בוח :
 (ד) ענינו קשור על איזה אופן שיהיה , ועל הרוב משתמש
 על לבישת חכובע : ס) כלומר , בחיפוי והוא ויציקת חדם : ו) כפי שיהא ראוי מכאן ולהבא לכפר עליו כל הכפרות , ועיין רמב"ן
 סה

הַמִּזְבֵּחַ: " וְאֶת־הַפֶּר וְאֶת־עֹרֹ
 וְאֶת־בָּשָׂרוֹ וְאֶת־פָּרְשׁוֹ שָׂרָף בְּאֵשׁ
 מִחוּץ לַמִּחָנֶה כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה
 אֶת־מֹשֶׁה: יִקְרַב אֶת־אֵיל־הָעֵלֶה
 וַיִּסְמְכוּ אֹהֶרֶן וּבָנָיו אֶת־יָדֵיהֶם עַל־
 רֹאשׁ הָאֵיל: יֵשׁ וַיִּשְׁחֹט וַיִּזְרַק מִשֶּׁה
 אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ סָבִיב: כִּי־אֶת־
 הָאֵיל נָתַח לְנִתְחָיו וַיִּקְטַר מִשֶּׁה
 אֶת־הָרֹאשׁ וְאֶת־הַנְּתָחִים וְאֶת־
 הַפָּדָר: כֹּא וְאֶת־הַקֶּרֶב וְאֶת־
 הַכִּרְעִים רָחֵץ בַּמַּיִם וַיִּקְטַר מִשֶּׁה
 אֶת־כָּל־הָאֵיל הַמִּזְבֵּחַ עֲלֶה הוּא
 לְרִיח־נִיחֹחַ אִשָּׁה הוּא לַיהוָה
 כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה: שְׂשִׁי
 כִּב וַיִּקְרַב אֶת־הָאֵיל הַשְּׁנִי אֵיל

וְאֶת־תְּרֵיחֵי־וַאֲסִיק־מִשֶּׁה
 לְמִדְבַּחָא: " וְיֵת הַתִּרְא
 וְיֵת מִשְׁכֵּיָה וְיֵת בְּסִרְיָה
 וְיֵת אֹכְלֵי־הָאֹקִיד בְּגוֹרָא
 מִבְּרָא לְמִשְׁרִיתָא כִּסָּא
 דִּי פְקִיד " יֵת מִשֶּׁה:
 " וְקָרִיב יֵת דְּכָרָא
 דְּעֻלְתָּא וְסִמְכוּ אֹהֶרֶן
 וּבָנָוְהֵי יֵת יְדֵיהוֹן עַל
 רֹאשׁ דְּכָרָא: יֵשׁ וְנָכִים
 וְזָרַק מִשֶּׁה יֵת דְּמָא עַל
 מִדְבַּחָא סָחוּר סָחוּר:
 כִּי־אֶת־דְּכָרָא פְּלַג לְאֹבְרוֹהֵי
 וַאֲסִיק מִשֶּׁה יֵת רִישָׁא
 וְיֵת אֹבְרִיא וְיֵת תְּרֵבָא:
 כֹּא וְיֵת גּוֹא וְיֵת כִּרְעִיא
 חֲלִי כִּסְיָא וַאֲסִיק מִשֶּׁה
 יֵת כָּל דְּכָרָא לְמִדְבַּחָא
 עֻלְתָּא הוּא לְאֶתְקַבְּלָא
 בְּרִישׁוֹא קוֹרְבָנָא הוּא קָדָם
 " כִּסָּא דִּי פְקִיד " יֵת
 מִשֶּׁה: כִּב וְקָרִיב יֵת דְּכָרָא
 תְּנִינָא דְּכָר קוֹרְבָנִיא

אבן עזרא

רש"י

החלב המכסה הוא רב מאוד, ואת כל החלב אשר על הקרב הוא מעט ספה ומפה, גם המכסה הוא על הקרב (טו) לבן הכתוב אחז דרך קצרה (טז): "ז שרף באש. יש אומרים הוא בעצמו (יז) ויש אומרים בצווי, וראיתם כאשר צוה ה' את משה (ס' כא) (יח) ואיננה ראייה כי בן דרך לשון הקדש (יט): כב ויקרב את האיל השני אל המלואים ויסמכו אהרן ובניו. ובכתוב הראשון וסמך אהרן ובניו (פ' יד) (כ) והנה אין הפרש בין וסמך אהרן ובניו, ובין ויסמכו אהרן ובניו, כי מדקדק גדול טעה שאמר כי טעם וסמך הוא לבדו ואחר כן בניו, וסמכו כולם יחד (כא) [ה]:

קרני אור

יהל אור

[ה] וכג' מלכים (כהו"מ ויקרא סי' ר"ן צו סי' קפ"ד) סבדיל בין וסמך אהרן ובניו, ובין וסמכו אהרן ובניו, ומלא לו סמך מרח"ל סי"ש, וימלאים (יח) והיל"ל כאשר צוה ד', או כאשר צוה ד' אוחו, שכבר נזכר שמו: (יט) שיבא השם תמורת הכנוי: (כ) ועס ויסמך אהרן ובניו, ולא נמלא וסמך אהרן ובניו כ"א בשמות כט' וי"ס: (כא) אלא כולם סמכו יחד ואין הכלל ביניהם:

מקורי רש"י

(ט) עיין רש"י שמות כ"ט י"ג, ולמעלה בפ' ט"ז ד' 4

וּסְמְכוּ אֶהֱרֵן וּבְנוֹהֵי יַת
 יְדֵיהֶן עַל רִישׁ דְּכָרָא :
 כַּג וְנָסִיב וְנָסִיב מִשָּׁה
 מִדְּמֵיהָ וְיִהְיֶה עַל רוּם
 אֹדְנָא דְאֶהֱרֵן דִּימִינָא
 וְעַל אֲלִיזֵן יְדֵיהָ דִּימִינָא
 וְעַל אֲלִיזֵן רַגְלֵיהָ דִּימִינָא :
 כִּי וְקָרִיב יַת בְּנֵי אֶהֱרֵן
 וְיִהְיֶה מִשָּׁה מִן דְּמָא עַל
 רוּם אֹדְנָהֶן דִּימִינָא וְעַל
 אֲלִיזֵן יְדֵיהֶן דִּימִינָא וְעַל
 אֲלִיזֵן רַגְלֵיהֶן דִּימִינָא
 וְזָרַק מִשָּׁה יַת דְּמָא עַל
 מִדְּבַחָא סְחֹר סְחֹר :
 כֹּה וְנָסִיב יַת תְּרַבָּא וְיַת
 אֲלִיָּתָא וְיַת פֶּל תְּרַבָּא דִּי
 עַל גֵּזָא וְיַת חֶצֶר פְּבַדָּא
 וְיַת תְּרַמִּין פּוּלִין וְיַת
 תְּרַבִּי הֵן וְיַת שׁוּקָא
 דִּימִינָא : כו וּמִסְלָא
 דְּפִטְרִיא דִּי קָדָם יי
 נָסִיב גְּרִיצָתָא פִּטְרִתָּא
 חֲדָא וְגְרִיצָתָא דְלַחֵם

הַמִּלְאִים וַיִּסְמְכוּ אֶהֱרֵן וּבְנָיו אֶת־
 יְדֵיהֶם עַל רִאשׁ הָאֵיל : כג וַיִּשְׁחָטוּ
 וַיִּקַּח מִשָּׂה מִדָּמָו וַיִּתֵּן עַל הַתְּנוּךְ אֹזֶן
 אֶהֱרֵן הַיְמָנִית וְעַל בִּהֶן יְדוֹ הַיְמָנִית
 וְעַל בִּהֶן רַגְלוֹ הַיְמָנִית : כד וַיִּקְרַב
 אֶת־בְּנֵי אֶהֱרֵן וַיִּתֵּן מִשָּׂה מִן־הַדָּם
 עַל־הַתְּנוּךְ אֹזָנָם הַיְמָנִית וְעַל־בִּהֶן
 יְדֵם הַיְמָנִית וְעַל בִּהֶן רַגְלָם הַיְמָנִית
 וַיִּזְרַק מִשָּׂה אֶת־הַדָּם עַל־הַמִּזְבֵּחַ
 סָבִיב : כה וַיִּקַּח אֶת־הַחֶלֶב וְאֶת־
 הָאֵלֶיהָ וְאֶת־כָּל־הַחֶלֶב אֲשֶׁר עַל־
 הַקָּרֶב וְאֶת־יִתְרַת־הַכֶּבֶד וְאֶת־שְׁתֵּי
 הַכְּלִיֹּת וְאֶת־הַלְּבָהֵן וְאֶת־שׁוּק
 הַיְמִיִן : כו וּמִסַּל הַמִּצּוֹת אֲשֶׁר לִפְנֵי

רש"י

זכהונתם (ז י) : (כו) וחלת לחם שמן .
 היא רצובה שהיה מרובה בה שמן כנגד
 החלות והרקיקון כך מפורש במנחות יא :

אבן עזרא

כג הימנית . כמו הפנימית (כג) . ושעם
 על תנוך ובהן . בפרשה זאת תהיה (כג) [ו] ,
 והנה הדם (כד) יכפר על נפש אהרן , וכן כי
 הדם הוא בנפש יכפר (למטה יז יא) ושעמו

יהל אור

(כז) יבאר שהימנית שבה אל און שהוא ל"ג , ולא
 אל אהרן כמו שער החצר הפנימית (יחז' מה יע)
 כי שער ל"ז ומלת הפנימית ל"ג , ושבה שם אל ההצר
 שהיא ג"כ ל"ג : (כג) למטה יד יד : (כד) פי'
 זריקת הדם : (כה) ובד"ק ובמקח"מ הני' "יכפר" פי'
 (כו) עיין יהל אור שם אות קפ"ז וקפ"ט : (כז) האמור (שמות כג כג) : (כח) משקל ידוע שהיה
 להם : (כט) כי למשקל הכסף והזהב היו משקלים אחרים : (ל) כי היל"ל וישם על החלבים ופל יותרת
 הכבד והכליות : (לא) כי היא קטנה ויותרת בלי שום תועלת :

קרני אור

לכמדקוק ועיין בפ"י ס"י ו"ל (שמות כט) , ובקני אור שם
 שם ספרה ח : [ו] ואפשר לתת טעם למשימת האיברים
 כאלה כמה שנאמר וכוח שיכיה נמשח תנוך לאגס לכורות
 כי נעשו בני מורין מכל מין עסק וכשתעבדות גופני הופך
 בנפש שיש בדם יכפר על הנפש שיש בדם :
 (כו) עיין יהל אור שם אות קפ"ז וקפ"ט : (כז) האמור (שמות כג כג) : (כח) משקל ידוע שהיה
 להם : (כט) כי למשקל הכסף והזהב היו משקלים אחרים : (ל) כי היל"ל וישם על החלבים ופל יותרת
 הכבד והכליות : (לא) כי היא קטנה ויותרת בלי שום תועלת :

מנחת יהודה

מה שביאר בות : ז) האיל חשני נכרא איל חסלואים
 בעבור .

מקורי רש"י

י) עיין ספרת : יא) דף ע"ט ס' :

אונקלוס

מִשַׁח חֹדָא וְאַסְפּוֹג חֹד
 וְשׁוֹי עַל תְּרַבִּיא וְעַל
 שׁוֹקָא דִּימִינָא: כו וַיִּהְיֶה
 יַת כּוֹלָא עַל יְדֵי אֲהֶרֶן
 וְעַל יְדֵי בְנוֹהֵי וְאֲרִים
 יִתְהוֹן אֲרַמָּא קִדְם יי:
 כח וְנָסִיב מִשָּׁה יִתְהוֹן
 מִעַל יְדֵיהוֹן וְאֲסִיִּק
 לְמַדְבַּחָא עַל עֲלֵתָא
 קוֹרְבָנֵיא אֲיִנּוֹן
 לְאֵתְרֵי פְּלֵא פְּרַעֲוָא
 קוֹרְבָנָא הוּא קִדְם יי:
 כט וְנָסִיב מִשָּׁה יַת חֲדָיָא
 וְאֲרִימֵיה אֲרַמָּא קִדְם יי
 מְדַכֵּר קוֹרְבָנָא לְמִשָּׁה
 הָיָה לְחֹזֶק כְּמָא דִּי
 פְּקִיד יי יַת מִשָּׁה:
 ל וְנָסִיב מִשָּׁה מִמִּשְׁחָא
 דְרַבּוּתָא וְסָן דְּמָא דִּי
 עַל מַדְבַּחָא וְאֲדִי עַל
 אֲהֶרֶן עַל לְבוּשׁוֹהֵי וְעַל
 בְּנוֹהֵי וְעַל לְבוּשֵׁי בְנוֹהֵי
 עֲמִיה וְקִדִּישׁ יַת אֲהֶרֶן
 יַת לְבוּשׁוֹהֵי וַיַּת בְּנוֹהֵי
 וַיַּת לְבוּשֵׁי בְנוֹהֵי עֲמִיה:
 לא וְאָמַר מִשָּׁה לְאֲהֶרֶן
 וּלְבְנוֹהֵי בְּשִׁילוֹיֵת בְּשָׂרָא
 בְּתַרְעֵי מִשְׁפָּן זִמְנָא וְתִמְזֵן

יְהוָה לָקַח חֶלֶת מִצֶּה אַחַת וְחֶלֶת
 לֶחֶם שֶׁמֶן אַחַת וְרִקִּיק אֶחָד וַיִּשֶׂם
 עַל־הַחֶלְבִּים וְעַל שֹׁק הַיָּמִין:
 כו וַיִּתֵּן אֶת־הַכֹּל עַל כַּפֵּי אֲהֶרֶן וְעַל
 כַּפֵּי בָנָיו וַיִּנָּף אֹתָם תְּנוּפָה לְפָנֵי
 יְהוָה: כח וַיִּקַּח מִשָּׁה אֹתָם מִעַל
 כַּפֵּיהֶם וַיִּקְטֹר הַמִּזְבֵּחַה עַל־הָעֹלָה
 מִלְּאִים הֵם לָרִית נִיחַח אֲשֶׁה הוּא
 לַיהוָה: כט וַיִּקַּח מִשָּׁה אֶת־הַחֹזֶה
 וַיִּנִּיפֵהוּ תְנוּפָה לְפָנֵי יְהוָה מֵאֵיל
 הַמִּלְּאִים לְמִשָּׁה הִיָּה לְמָנָה כַּאֲשֶׁר
 צִוָּה יְהוָה אֶת־מִשָּׁה: שביעי ל וַיִּקַּח
 מִשָּׁה מִשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה וּמִן־הַדָּם
 אֲשֶׁר עַל־הַמִּזְבֵּחַ וַיִּזְּ עַל־אֲהֶרֶן עַל־
 בְּגָדָיו וְעַל־בָּנָיו וְעַל־בְּגָדֵי בָנָיו אֹתוֹ
 וַיִּקְדֵּשׁ אֶת־אֲהֶרֶן אֶת־בְּגָדָיו וְאֶת־
 בָּנָיו וְאֶת־בְּגָדֵי בָנָיו אֹתוֹ: לא וַיֹּאמֶר

אבן עזרא

עם חלביהן (לכ) כי לא יתכן שיקראו הכליות
 חלב (לג) רק האליה היא חלב (לד) [ז]:
 כז וינף אותם. הניף אהרן ובניו (לה) כאשר
 יניף אהרן את הלויים (לו) [ח]:

רש"י

(כח) ויקטר המזבחה. משה שמש כל
 שבעת ימי המלוואים בחלוק לבן יב): על
 העולה. אחר העולה (ט), ולא מלינו שוק

קרני אור

בעבור סמלע בלבו כסוף לחות סעבור (סס למקרא):
 [ז] והמבאר למח"ס פ"ז: [ח] והמבאר למח"ס
 ס"ג
 הניף להורות איך יניף אהרן, ופיין כפי' הס' ו'ל (כמד' ח כ):

יהל אור

(לכ) כי הם דפוקים כס: (לג) וסנאמו כי בעבור
 זה לא הזכירן: (לד) כמס"כ חלכו האליה תמימה ו
 (לה) סי' משה הניף את אהרן ובניו: (לו) סי' משה

מנחת יהודה

בעבור שהוא סוף הקרבנות הללו, וכו' חמלא ידם
 וכהנו לו ס', כי כלם מעכבים בענין (דמב"ן: ט) ולא

סקורי רש"י

(יב) סעור, וזמ"ס ק"ל כ', פ"ז ל"ד ס', תענית י"א כ'
 ותלמי פ"ק דיומא ס"א, ויקרא פ' י"א, ו' ופיין חו"ס'
 חגיגה

מִשֶׁה אֶל־אֶהְרֹן וְאֶל־בָּנָיו בְּשֵׁלוֹ
 אֶת־הַבֶּשֶׂר פָּתַח אֶהֱלֵךְ מוֹעֵד וְשֵׁם
 תֹּאכְלוּ אֹתוֹ וְאֶת־הַלֶּחֶם אֲשֶׁר בְּסֵל
 הַמִּלֵּאִים כַּאֲשֶׁר צִוִּיתִי לְאֹמֵר אֶהְרֹן
 וּבָנָיו יֹאכְלֶהוּ: לֵב וְהִנּוֹתֶר בַּבֶּשֶׂר
 וּבַלֶּחֶם בָּאֵשׁ תִּשְׂרְפוּ: מִפְּטִיר
 לֵב וּמִפְּתַח אֶהֱלֵךְ מוֹעֵד לֹא תֵצְאוּ
 שִׁבְעַת יָמִים עַד יוֹם מִלֵּאת יָמֵי
 מִקְרָאֵיכֶם כִּי שִׁבְעַת יָמִים יִמְלֵא

תִּכְלֹן יְתִיב וְיִתִּיב לְחֶמְא
 דִּי בְּסֵל קוֹרְבָנֵיָא בְּמֵא
 דִּי פִקְדִית לְמִימָר אֶהְרֹן
 וּבָנָו הִי יִכְלֹנֵיה :
 לֵב וּדְאִשְׁתָּאֵר בְּבִשְׂרָא
 וּבַלְחָמָא בְּנוֹרָא תוֹקְדוּן:
 לִנְזֻמְתָּרַע מִשְׁפָּן זְמַנָּא לָא
 תִּפְקוּן שִׁבְעָא יוֹמִין עַד
 יוֹם מִשְׁלָם יוֹמֵי
 קוֹרְבָנֵיכוֹן אֲרִי שִׁבְעָא
 יוֹמִין יִקְרַב־יִת קוֹרְבָנֵיכוֹן:

אבן עזרא

רש"י

של שלמים קרב בכל מקום חוץ מזה (יג) : לא בשלו את הבשר. הם בעצמם, כי ובשלת את בשרו (שמות כט לא) בצווי (לז) [ט] : לב והנותר בבשר ובלחם. עד בקר כי כן כתוב (לח) [י] : לג ימלא את ידכם. תחסר פלת קץ, כאילו אמר כי קץ שבעת ימים או זמן (לט) [יא], יש אומרים לא תצאו שבעת ימים ובלילה היו יוצאים לצרכם, והנכון בעיני שיוצאו בשעת הצורך ביום ובלילה, וחכם גדול אמר, כי חפרו מקום בחצר אהל מועד, וזהו רחוק, והכתוב אמר, ויבכו בני ישראל את משה שלשים יום (דבר' לר ח) כאילו אין שם רנע שלא היו בוכים, רק הכתוב דבר שישבו פתח אהל מועד יום ולילה, והטעם שלא יתעסקו בדבר (מ) ולא ילכו למקום אחר [יב], ובן זמן המקדש לא יצא (למטה כא יב) כאשר אפרש (מא) [יג] :

קרני אור

יהל אור

הסיג ע"ז: [ט] עיין התוס' מ' לו ס' ק"ץ שכתב, נצווחה ח"ל ובשלת את בשרו (שמות כט לא) ולמה לא בשל משה בעצמו כפי הצווי, משיב בספרת כמ"ש להלן ואכל אהרן ובניו את בשר האיל (שם פ' לב) ר"ל ושם אומר, וזר לא יאכל כי קדש הם (שם פ' לג), וע"כ לא יכול משה לבשל בעצמו משום גזירה שמה יאכל, עיין שמות כ"ט קרני אור הערה כ: [י] וכן כתב הס' ו"ל (שמות לח ט) ובי"ת במראות תחת מ"ס, כי נכון הוא בלש"ק, כמו והנותר בבשר ובלחם (שפי' מנשר ומלחם) וכן כתב גם' (צמות אות ב) שסבי"ת תשמע במקום מ"ס, כמו והנותר בבשר ובלחם ועיין גם' (שפס ברורס דף בג ב) ששם סתר את הדעת הזאת וכתב, ורבי' אמרו כי יתחלף מ"ס משרת בבי"ת, כמו והנותר בבשר ובלחם, ולפי דעתי אין הדבר ככה, רק מנכג הלשון לדבר פעם בזה ופעם בזה, כמו מלת בטה שפעם תאמר עם על כמו הנוטמים על סילס (תה' מט ו) ועם בי"ת כמו בטמו בד' (שם קיט י), ועיין בכתב"ש (שמות לח ט) שסבדיל ג"כ בין שמוש הבי"ת לשמוש המ"ס: [יא] וע"ז כתב המבאר לנתכ"ש, ואינו כן כי ימלא את ידכם על קרבנות שבעת הימים, וכן ת"א ארי שבעת יומין יקרב ית קורבניכוֹן, והאמת שהוא זמן שבעת ימים, ופליא דעת ממני הלל הס' ו"ל הביא ג"כ

הפ"י סה וכתב, או זמן: [יב] עיין רמב"ן שכתב שכל דעת הכרייתא של תורת כהנים ענין בעסוק הזה שלא יצאו מפתח אהל מועד יומם ולילה בשעת העבודה, כלומר עד שיסלימו כל העבודה המוטלת עליהם בצחותה פעם: [יג] וע"ז כתב המבאר לנתכ"ש שיפה דבר, וכן בסוכות משבו שבעת ימים (למטה כג מב) ואין צורך לשבת בה תמיד, אלא שמהיה הסוכה בית דירתם, וכן ופתח אהל מועד משבו שיסיס שם מק"ס

מנחת יהודה

מקורי רש"י

אגיגה ו' ב' ד"ה פאי כ"מ ותוס' סנהד' ע"ו ב' ד"ה שור על ממש רהא כבר הקסיר את העולה קודם שחיפתו של סיני: (יג) עיין פי' רש"י שמות כ"ט כ"ב, ובמקו"ב רש"י שם:

**אֶת־יְדֹכֶם: לֹד כַּאֲשֶׁר עָשָׂה בַיּוֹם
 הַזֶּה צוּה יְהוָה לַעֲשׂוֹת לְכַפֵּר
 עֲדֵיכֶם: לֵה וּפְתַח־אֵהָל מוֹעֵד תֵּשְׁבוּ
 יוֹמָם וְלַיְלָה שְׁבַע־עַת יָמִים וּשְׁמַרְתֶּם
 אֶת־מִשְׁמַרְתִּי יְהוָה וְלֹא תָמוּתוּ כִּי־
 בֵּן צוּיֹתִי: לו וַיַּעַשׂ אֶהָרָן וּבָנָיו אֶת**

לֹד כַּמָּא דִּי עֲבַד בַּיּוֹמָא
 הַדִּין פִּקִּיד יִי לְמַעַבְד
 לְכַפֵּרָא עֲלֵיכֻן: לֵה וּכְתַרְע
 מִשְׁכַּן זְמַנָּא תִתְבּוֹן יָמָם
 וְלַיְלָיָא שְׁבַע־עֶשְׂרִים יוֹמִין וְתִמְרוֹן
 יִתְמַרְתִּי מִיִּמְרָא דִּי וְלֹא
 תָמוּתוּן אֲרִי בֵּן
 אֶת־מִשְׁמַרְתִּי: לו וַעֲבַד
 אֶהָרָן וּבָנָהִי יִתְ כָּל

אבן עזרא

רש"י

לד כאשר עשה ביום הזה. פי' וכאשר עשה ביום הזה ששה, כן צוה ה' לעשות שבעת ימי המלוואים, והיה ראוי להיות כאשר עשיתי, אלא כי כן דרך לשון הקדש, כמו והיה יחזקאל לכם (יחזקאל כד כד) (מנ) ואת יפתח ואת שמואל (שם"א יב יא) (מנ) והעד שפירש צוה ה' לעשות כן (מד), ועשית לאהרן ולבניו ככה, ככל אשר צויתיו אותכה שבעת ימים (שמות כס לה) (מה), ועוד, ופר חטאת תעשה ליום

(לד) צוה ה' לעשות. כל שבעת הימים (ט), ורז"ל דרשו יד) לעשות זה מעשה פרה, לכפר זה מעשה יום הכפורים (י) וללמד שכהן גדול טעון פרישה קודם יום הכפורים שבעת ימים, וכן הכהן הסורף את הפרה: (לה) ולא תמותו. הא אם לא תעשו כן הרי אתם חייבים מיתה: (לו) ויעש אהרן

(שם שם לו) (מו) כמו שנים ליום עולה תמיד (במד' כח ג) (מו), וכתוב שם וחטאת על המזבח וגו' ומשחת אותו (שמות כט לו) בכל יום עד סוף ימי המלוואים, ועוד ושבעת ימים תכפר על המזבח (שם שם לו) ולא הזכיר את שני האילים (מח) כי אחז דרך קצרה (מט) [יד], ודעת רבים, כי פר חטאת לבדו יעשה בכל יום (נ), ולפי דעתי ששעם להזכיר הפר בעבור שינתן סדס איל העולה על אהרן ובניו (נא), והאיל השני יאכל בשרו (נב), רק פר החטאת הוא לכפר על המזבח, וכן כתוב על הכפורים (שם שם לו) וטעמו בעבור כפורים (נג): לה ופתח אהל מועד תשבו. להזכיר ולא תמותו (נד): צויהי.

קרני אור

יהל אור

מושכס שיתעסקו תמיד בדברי קדש בהלכות השם, אבל לנחת לדברים הסכרטיים לא חסר עליהם: [יד] עמה ישלים הפרש הסכרת בפ' תרוס אשר קרס, והביא זה לחוק דעתו, כי כאשר עשה ביום הראשון כן אמר בשבעת הימים, ואמר כי ופר חטאת תעשה ליום ככל יום:

(מב) והיל"ל והייתי, כי יחזקאל בעלמו אמר זאת: (מג) והיל"ל אותי כי שמואל האומר זאת: (מד) ויביא רחיה שה' צוה לעשות כן בשבעת ימי המלוואים, כי כן כתוב ועשית לאהרן וגו': (מה) ויסיים שם חמלא את ידס, ושם הוא הלווי, ובכאן הוא המעשה:

(מו) שפי' בכל יום משבעת ימי המלוואים: (מו) שפי' ג"כ בכל יום: (מח) כי היה ראוי לומר ופר חטאת ושני אילים תעשה ליום, והנה היה בכל יום הטאת, ועולה, ושלמים: (מט) וכן 'פי' הח' ז"ל שם, כי על הכפורים הכתוב שם באורו, "על שני האילים", ר"ל חוץ משני האילים על כן לא הזכירם וכן פי' הרמב"ן שם: (נ) כן הוא דעת יפת, הביאו בעל המבחר, וגם הוא לא הסכים ע"ז: (נא) תמוה? הלא ההויות על אהרן ובניו הו' מדס איל המלוואים (פ' כג כג) ולא מדס איל העולה, וכ"ה (ספרה) ג' דמים האמורים בפרשה אין דומים ול"ז הראשון (פ' מן פר החטאת) טעון שש מחנות, והשני (פי' מן איל העולה) שתיס, והשלישי (פי' מן איל המלוואים) שלש עשרה, וי"ל חמש עשרה, והשיב שם השתים מן איל העולה זריקה ומתן סביב (עיינ פי' הראש"ד שם) ומן איל המלוואים השיב שם הזאת אהרן ובניו: (נב) וכן יאמר המקו"ח וי"ל כי מה שאמר שינתן מדס איל העולה על אהרן ובניו אינו כן, ועוד כי כבר אמר טעם נכון כי אחז דרך קצרה ועוד בעבור שיאכל בשר האיל השני לא היה לו להזכירו ועוד כי עקרו לא היה בעבור האכילה רק לכפר על אהרן ובניו, ולפי אלן העפנות נראה שאינו לשון הראש"ע רק לשון נכרי: (נג) וכן פי' רש"י ז"ל שם: (נד) ע"כ טנאו עוד הפעם:

מנחת יהודה

סקורי רש"י

יה האיל: (ס) וכ"ה פי' הכתוב כאשר עשה ביום הזה, ככה היה מקריב כל יום ויום משבעת ימי המלוואים:

(יד) ספרה יומא ב' ח, פס"ז:

(י) אבל רז"ל דרשו שאינו חוזר לשאר השבעה ימים, אלא ר"ל במעשה הזה צוה ר' לעשות בפרה וביהכ"פ כלומר שבוה ובה מפרישין אה הכהן שבעת ימים:

פְּתַנְמִיא דִּי פִקִּידֵי בִידָא דְמִשָּׁה : ס ס ס
כָּל־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר־צִוָּה יְהוָה בִּיד־מִשָּׁה : ס ס ס

רש"י

אבן עזרא

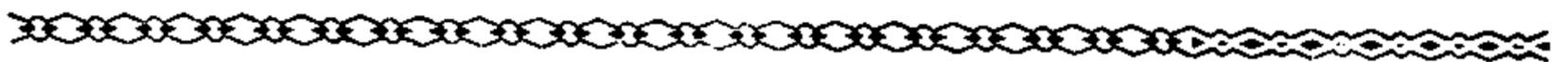
ובניו. להגיד שזמן שלא המו ימין פועל שלא נקרא שם פועלו (נה), ויש אומרים כי כן צויתי, זהו ככל אשר צויתי אותכה (שם שם לה) (נו) ואם לא פירש שם לשבת פתח אהל מועד (נו) :

יהל אור

(נה) ופי' אשר צויתי מפי ה' לפי שכל הדברים האמורים כאן כבר נזכרים בזוהר בפ' ואתה תלוי : (נו) ואינו מהבנין שלא נזכר שם פועלו : (נו) פי'

מקורי רש"י

(טו) עיין ספרא, ילקוט תקי"ט :

א וַהֲוֶה בְּיוֹמָא תְּמִינָא קָרָא מִשָּׁה לְאֹהֲרֵן וּלְבָנָוֵהי וּלְסַבִּי יִשְׂרָאֵל :
ב וַיֹּאמֶר אֶל־אֹהֲרֵן קַח־לְךָ עֵגֶל בֵּן־

רש"י

אבן עזרא

(ח) ויהי ביום השמיני. שמיני למלואים הוא ר"ח ניסן א' שהוקם המשכן בו ביום, ונטל י' עטרות השנויות בסדר עולם (ג) א) : ולזקני ישראל. להשמיעם שעל פי הדבור אהרן נכנס ומשמש בכהונה גדולה, ולא יאמרו מאליו נכנס (ב) : (ג) קח בן בקר. בשבעת ימי המלואים היה פר חטאת גם איל לעולה (ה) ולא הזכיר עם

יהל אור

קרני אור

(א) וב"ה דעת ר"ע (ספרי בהעלותך עה"פ ויהי חנוכה אשר היו עמאים לנפש אדם במד' ט, ו. סוכה כה דע"ב) ועיין תוס' שם ד"ה שאל שביעי שלכן ועיין פי' הח' ז"ל (שמות מ, ג) ובבאורי' שם : [ב] עיין פי' הח' ז"ל (במד' ז א) שהסכים לדעת חז"ל, וכחב לעד על דברי המעתיקים (סס' מז"ל) כי הים סומרו ומקימו, ומזור לסותרו ולהקימו כל ז' ימי המלואים (א) וכן פי' הח' ז"ל (שמות מ ג) על דרך הפשט ביום החדש הראשון היתה תחלת הקמת המשכן : (ב) כ"ה (סד"ע פ"ז) התחילו ימי המלואים בכ"ג באדר, ובאחד בניסן שלמו, כל ז' ימי המלואים היה משה מעמיד את המשכן בכל בקר ובקר ומקריב עליו קרבנות ומפרקו וכשמיני העמידו ולא פרקו, וכ"ה (ספרא לו מכילתא דמלואים פ"א, ספרא שמיני, ספרי נשא פ' מ"ד, תנחומא א תשא פי' ל"ה, ירושלמי יומא פ"א ה"א, פסיקתא דר"כ ויהי ביום כלה, במד"ר פי"ב עו) ובכולן בשינוי : (ג) כי שם היו ולא יצאו משם כל ז' ימי המלואים, כמש"כ ומפתח אהל מועד לא תלכו שבעת ימים עד יום מלאכת ימי מלואיכם (למעלה ח ג) : (ד) ולא הכריע אס אהרן ובניו בלו אלל הזקנים, לו הזקנים בלו לחזר אהל מועד, והכהנים היו בפתח אהל מועד : (ה) למעלה ח ב :

מקורי רש"י

מנחת יהודה

(א) פי', ספרא, שנה פי' ב', פסיקתא סי' מ' ילקוט א' ובוה יתורץ למה נכתב בה"א הידיעה : (ב) עיין פי' שמיני ר' תקי"כ ועיין רש"י סוטה ל"ס א', ד"ה קשיא ליה, ועיין יהל אור אות ב' עור הרבה ציונים : (ב) תנחומא ח